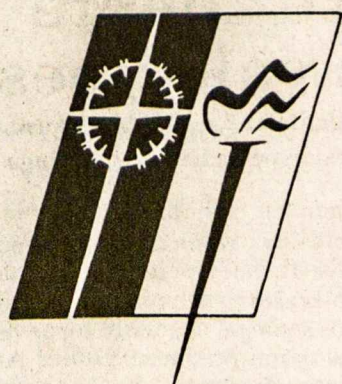

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (2673) 2001 GEGUŽĖ-MAY 29

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Ruošimės stovykloms!

Šiomis dienomis, vasarėjant, jaunimas - ir be abejo mokytojai - pradeda skaičiuoti dienas iki vasaros atostogų, jų įtemptai laukia. Vieniems svarbu tik kuo greičiau baigti egzaminus, kiti ieško vasaros darbų, tretį pradeda svajoti apie keliones, poilsį, stovyklas.

STOVYKLOS išeivijos lietuvių gyvenime visada buvo svarbios lietuvių ir organizacijų išlaikyme. Steigėjams ir vadovams jos buvo ir dar šiandien yra esminis būdas suburti lietuvišką jaunimą, sudaryti sąlygas pabendravinimui, juos įvairiai lavinti. Organizacijoms stovyklos yra puiki proga gerai apgalvotomis programomis perduoti jauniems dalyviams prasmingas žinias ir principus, leisti juos įsisąmoninti per žaidimus, pamokas, darbelius. Kur išeivijos vaikai išmoka daugiausia lietuviškų dainų, jei ne stovyklose? Vien dėl to jos yra naudingos! Ne visiems vaikams patinka stovyklos, ne visiems lengva prie jų pritapti, ne kiekviena stovykla būna tobulai parengta. Tačiau stovyklose išmokstama ne vien apie lankomas organizacijas. Jaunimui svarbu patirti kitonišką aplinką, be televizijų, be kompiuterių, be tėvų, prisitaikyti prie kitokių sąlygų, prie įvairių asmenybių. Jie mokosi pakantumo ir bendradarbiavimo. Sveika pabūti gamtoje, susipažinti, pagyventi su draugais, kartu iškentėti kovas su uodais, lietaus pasėkmes ir vadovų neva per griežtus reikalavimus. Svarbiausia, kad vaikai būtų užimti. Nors nevėsada sklandžia, bet be didesnių sunkumų, stovyklose dažniausiai įmanoma sukurti smagią nuotaiką. Ties sunkumai net riša, suartina, o stovyklai pasibaigus skaudu atsiskirti nuo draugų, atsivieškinti su savotiškai šeimyniška tvarka. Užmegztos naujos draugystės, pažadai palaikyti ryšius, kad ir atvėsta su laiku, lieka gražūs prisiminimai ir platesnis pažintinis ratas tolimesniam bendravimui suvažiavimuose, kitose stovyklose, kitose organizacijose.

AR dar reikalingos stovyklos? Ateitininkai, skautai, frontininkai, Lietuvos vyčiai, mokytojai, vėlesniais laikais jaunos šeimos, Suvalkų krašto išeiviai, - visi stovyklose atnaujino ir stiprino tarpusavio ryšius savuose vienetuose, rado reikalą ir norą susiburti. Kai kurios stovyklos turėjo keistis laiko tėkmėje. Reikėjo prisitaikyti prie silpnėjančios lietuvių kalbos, įvesti lietuviškai nekalbantiems vaikams stovyklas. Vienur išnyko tam tikrų organizacijų veikla, kitur sumažėjo jaunimo, vadovų, arba iš viso lietuvių skaičius. Iš kai kurių apylinkių teko pradėti važiuoti į tolimesnes vietas, kad galėtų patirti stovyklos džiaugsmus, surasti vaikams tą ypatingą bendravimo galimybę, kurią suteikia stovyklos. O tėvų, vežančių vaikus į stovyklas, pagrindinis noras buvo ir yra, kad jaunoji karta išlaikytų lietuviškus ryšius. Geresnio būdo, kaip stovykla, sunku sugalvoti.

Dažnas skaitytojas jau buvo peržengęs stovyklavimo amžių, tačiau tai nereiškia, kad negali jų remti, skatinti vaikus ir vaikaičius stovyklomis domėtis. Labiausiai reikia dėkoti tiems, kurie nenuilstamai stovyklas organizuoja, ir vadovams, kurie aukoja pasirošimo laiką, savo atostogas, sveikatą ir rūpestį, kad jaunimas galėtų naudingai ir sveikai stovyklauti. RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Otavos biudžeto papildymai

Finansų ministeris Paul Martin gegužės 17 paskelbė biudžeto papildymus (liberalai savo biudžetą penkeriems metams buvo išdėstę per 2000 lapkričio rinkimus) ir ateinančių 2 metų ekonominę apžvalgą. Didžiausia staigmena (J. Chretien užbėgo parlamentine ministeriu už akių, paskelbdamas tai pora dienų anksčiau) buvo \$15 milijonų 2000/01 metų biudžeto perteklius, kurį visą pažadėjo panaudoti valstybinės skoloms sumažinti. Tos skolos liko \$540 milijonų arba 53% bendro vidaus produkto (kritiškas tasas 100% bvp). Biudžeto pertekliai numatomi \$7.2 milijono 2001/02 metais, \$7.3 milijono 2002/03 metais. Ekonominis augimas 2001 metais pranašaujamas 2.4% (sumažėjęs nuo 3.5% numatyto praeitais metais prieš sulėtėjant JAV ekonomijai), bet 2002 metais turėtų vėl pakilti iki 3.4%. Anksčiau skelbtas \$100 milijonų asmeninių mokesčių sumažinimas per 5 metus tęsis ir toliau. Infliacijos rodiklį bus stengiamasi išlaikyti tarp 1 ir 3%. \$1.3 milijono šiame biudžeto laikotarpįje buvo paskirstyti įvairiems tikslams jau šiek tiek anksčiau. Tai \$311 milijono kultūriniam reikalams, \$257 milijonai Toronto 2008 metų olimpiados vajui paremti, \$165 milijonai tabako kontrolei, \$120 milijonų gamtos saugai, \$79 milijonai Otavos pagražinimui ir naujam karo muziejui, \$60 milijonų kovoti su organizuotu kriminalu.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Dalis Toronto lituanistinių kursų moksleivių tautinių mokyklų susitikime Don Bosco mokykloje su KLB pirm. A. Vaičiūnu (II iš deš.). Karolina Bates (III iš k.) laiko apdovanojimą už geriausius pažymius lituanistiniuose kursuose, gautą iš Toronto katalikų švietimo vadybos. Nuotr. N. Benotienės

Toronto tautinių mokyklų moksleivių susitikime Don Bosco mokykloje balandžio 28 d. Lietuvos užrašą laiko KAROLINA BATES, gavusi apdovanojimą už geriausius pažymius lituanistiniuose kursuose. Nuotr. N. Benotienės

LIETUVA IR VAKARAI

Dr. JONAS KUNCA

Mes norime įsijungti į Europos valstybių šeimą, bet kartu lygi ir prisibijom. Abejojame, ar sugebėsime su jais lenktyniauti. Dažnai girdisi mūsų menkavertisumo gaidos. Vakariečius dažnai pervertiname. Norint susidaryti objektyvesnę nuomonę, reikia geriau susipažinti su tais vakariečiais ir kartu su mūsų tautos fizine ir dvasine būkle.

Kas tie vakariečiai?

Prie vakariečių reiktų priskirti Europos ir Amerikos žemynų bei Australijos-N. Zelandijos gyventojus. Iš jų pažangiausi yra anglosaksai, vokiečiai ir prancūzų kilmės žmonės, kurie pasižymi darbštumu, organizuotumu ir prigimta protavimo galia, kuri betgi tik šiek tiek pralenkia mus. Kad minėti vakariečiai yra padarę didžiausią ekonominę ir mokslinę pažangą, nėra abejonių. Tik reiktų pridėti, jog tai įvyko ne tiek dėl jų aukštesnės inteligencijos, kiek dėl sugebėjimo gerai organizuoti valstybę ir darbą.

Italų-ispany kilmės tautos, apimančios Italiją, Portugaliją, Pietų ir Vidurio Ameriką bei Meksiką, yra gana skirtingos. Tarpusavio žmonių santykiai ten žymiai nuosirdesni. Gyvenama daugiau šia diena. Trūksta organizuotumo administracijoje, apgalvotų planų ateičiai, ryžto ir ištermėto reformų įgyvendinimo. Dėl to ten daug mažiau ekonominės pažangos.

Betgi su abiem grupėm mums teks santykiuoti žymiai daugiau, negu iki šiol, kai Lietuva įstos į ŠAS (NATO) ir ES.

Ko mums trūksta?

Mums trūksta organizuotumo, administracinės tvarkos ir technologijos. Visa tai galima rasti tik pirmoje grupėje. O ji yra labai arti. Taigi ir lengvai pasiekiami. Pasitobulinti mūsų specialistai gali kaimyninėje Vokietijoje, Anglijoje ir Prancūzijoje. Tas pat ir su žemės ūkio žinovais. Kartu ten rasim ir pa-

tenkinamos administracijos pavyzdį.

Vakariečių kultūra deja, nustumta, mėginama pamėgdžioti amerikiečius. Mums belieka patiem atbudinti lietuvišką dvasią ir atsiriboti nuo besiveržiančio dvasinio šlamšto.

Ekonominėje srityje irgi verta būti atsargiems. Globalizmas turi gerą pusę - įgalindamas laisvą prekybą ir kapitalo judėjimą. Bet yra ir juodoji jo pusė, ir tai gana pavojinga. Ta sistema leido aplėsti vos išsilaikiusią Rytų ir Vidurio Europą ir pačią Rusiją. Manoma, kad 2000 milijardų nelegaliai įsigytų dolerių buvo persiųsti į užsienio bankus Niujorke, Izraelyje, Lichtenšteine ir kitur. Tai įvyko su globalizmo pagalba. Dėl to dabar skursta toji Europos dalis. Kas valdo, privalo prisiminti, jog savos valstybės ir tautos interesai turi stovėti pirmoje vietoje. Vėl, ekonominio žydėjimo laikotarpis bene bus praėjęs. Spekuliacija pagrįsta ekonomija turi trumpas kojas. Kalifornijos privatizuota elektros srovės aprūpinimo sistema privedė prie elektros trūkumo. Ją bene teks vėl suvalstybinti. Cochabambos miesto (Bolivijos) vandens kaina patrigubėjo po privatizavimo. Kilo didelis triukšmas, ir valdžia buvo priversta vandens aprūpinimą vėl suvalstybinti. Naujoji Zelandija prieš 20 metų įvedė laisvos rinkos ir globalizacijos sistemą. Dėl blogų rezultatų dabar valdžia pradeda vėl suvalstybinti. Taigi ir globalizaciją naudinga žiūrėti blaiviais akimis, giliai apgalvojant jos teigiamas ar neigiamas pasekmes.

Ryšių technologija dabar labai populiari, bet jau pradeda mums pajusti pirkėjų stoką. Tokius aparatus perka tie, kuriems jie reikalingi. Taigi paklausa yra ir bus ribota. Be to, kasdien ji tobulėja. Tavo nupirktas modelis po poros metų jau pasenęs. Ar pirksi naują kas antri metai? Kažin? Pasaulio rinka yra persotinta ta technologija ir auto-

mobiliais. Laikas apstabdyti gamybą, o ne ją vis didinti.

Lietuvių pajėgumas

Vakarų kultūra pasiekė Baltijos pakraščius tik XIII š. pradžioje, o prigijo ten daug vėliau - tik po 400 metų. Taigi lietuviai žymiai ilgiau gyveno primitiviose sąlygose, kuriose gali išlikti tik patys sveikiečiai, atspariausi ligoms, apskariausi ir gudriausi. Tai buvo natūrali gamtos atranka, kuri išnyko pakilus civilizacijai ir medicinos mokslams. Dėl to reikia manyti, jog mūsų tautos fizinė būklė yra gana gera. Belieka jos negadinti alkoholiu ir netinkamu maistu. Jau prieš 70 metų iširta, kad lietuvių prigimta inteligencija neatsilikia nuo Vakarų europiečių. Tik dėl mums žalingų istorijos smūgių toji prigimties dovana nėra pilnai išnaudojama.

Jei mūsų fizinė ir dvasinė prigimtis yra tokio lygio, tai kodėl mums taip nesiseka? Atsakymas aiškus: dar tebeagalvojame ir elgiame kaip sovietmečio laikais. Toks elgesys nesiderina su demokratine santvarka, kurioje kiekvienas privalo rūpintis savimi, gerbti įstatymus, atlikti sąžiningai savo darbą ir pareigas tautai bei valstybei. Jei gera dalis gyventojų taip greit persiorientuoti negali, tai bent valdžia privalo tinkamai atlikti savo pareigas ir įvesti administracinę tvarką, kuri sumažintų korrupciją ir organizuotą nusikalstamumą. Tai jau būtų šuolis į priekį. O švietimas privalo auklėti naują kartą, sugebantią savarankiškai galvoti ir civilizuotai elgtis.

Nėra ko ginčytis apie įstojimą į ŠAS ir ES reikalingumą, nes tik taip galime užsitikrinti saugią ateitį. Bet turime prisiminti, jog Vakarai mūsų šalyje ieško sau naudos - naujų rinkų. O čia turim būti apdairūs ir saugoti savo interesus. Glaudūs ryšiai su Vakarais mums bus naudingi, jei sugebėsime jais pasinaudoti. O sugebėti ir galime, ir turime.

Savaitė Lietuvoje

Pripažinta pažanga

Gegužės 10 d. Tarptautinio valiutos fondo (TVF) II Europos departamento misijos direktorius John Odling-Smee susitiko su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi. Svečias prezidentui pateikė išankstinę apsaugos sutarties su fondu įgyvendinimo rezultatus, pabrėždamas, jog per pastarąjį laikotarpį Lietuva pasiekė ekonominę pažangą. Kaip rašo ELTA/LGTIC, J. Odling-Smee atkreipė dėmesį, kad Lietuva ir ateityje turėtų vykdyti griežtą biudžeto politiką bei vidutinio laikotarpio reformas. Su prezidentu buvo pasikeista nuomonėmis savivaldybių finansinės padėties, investicijų ir verslo klimato gerinimo bei pinigų politikos klausimais. TVF pareigūnai teigiamai įvertino Lietuvos taupomojo banko ir "Lisco" privatizavimą bei pažymėjo, kad užsienio investuotojų pasitikėjimas Lietuva auga.

Seimas patvirtino chartiją

ELTA/LGTIC praneša, kad gegužės 15 d. Lietuvos seimas patvirtino 1996 m. Europos socialinę chartiją. Ši tarptautinė sutartis nustato žmogaus socialines ir ekonomines teises, privalomas visoms Europos sąjungos narėms. Prisijungusi prie šios sutarties, Lietuva įsipareigoja puoselėti Europos vertybes, tapti Europos sąjungos nare. Lietuva prisimė įsipareigojimus vykdyti 86 sutarties punktus iš 98. Ji turi galimybę vėliau prisiminti įsipareigojimus, kurių dėl objektyvių priežasčių negali prisiminti dabar. Didžioji dalis šio tarptautinio teisės akto įsipareigojimų yra susijusi su samdomų darbuotojų teisių apsauga, siekiant, jog darbo santykiai taptų labiau civilizuoti ir grindžiami darbdaviams bei darbuotojams priimtinomis taisyklėmis. Patvirtinus šį dokumentą, tikimasi, kad padidės valstybės, valdžios atsakomybė už žmonių ekonominių ir socialinių teisių apsaugą.

Kariuomenės vadas Briuselyje

Lietuvos kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Kronkaitis dalyvavo Briuselyje vykusiame Euroatlantinės partnerystės karinio komiteto gynybos vadų susitikime, rašo ELTA/LGTIC. Šis susitikimas rengiamas kas pusmetį, jame aptariama Europos kraštų ir Amerikos gynybinių pajėgų plėtra ir bendradarbiavimas. Susitikime kalbėta apie politinę padėtį Baltikuose, operacinius pajėgumus, Taikos partnerystės programos pratybų ir mokymo programos plėtimą, karo policijos vaidmenį. Lietuvos kariuomenės vadas padarė trumpą prane-

šimą apie palydovinio vaizdo ryšį su ŠAS (NATO) valstybėmis sistema. Numatyti buvo jo susitikimai su Slovėnijos, Slovakijos, Lenkijos kariuomenės vadais, ŠAS karinio komiteto pareigūnais.

Rusija boikotuos sesiją

BNS/LGTIC praneša, kad Rusijos valstybės dūmos taryba nusprendė nesiųsti delegacijos į Vilniuje vykstančią ŠAS (NATO) parlamentinės visumos sesiją, nes manoma, kad dalyvavimas gali būti vertinamas kaip netiesioginis Maskvos pritiriamas ŠAS ketinimams priimti Baltijos kraštus. Sprendimas buvo priimtas gegužės 15 d. Boikotuoti sesiją siūlė komunistų frakcijos dūmoje vadovas Genadijus Žuganovas. Provyriausybės "Vienybės" frakcijos narys, Valstybės dūmos ryšių su Lietuvos seimu globėjas Aleksandras Čiujevas nesėkmingai raginęs boikotuoti šios sesijos.

Įvertintos pastangos

BNS/LGTIC skelbia, kad gegužės 4 d. Vašingtone įvyko Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko, Lietuvos prezidento patarėjo Česlovo Okinčyco ir Lietuvos tarptautinės istorinės komisijos, skirtos įvertinti nacių ir sovietų okupacinių režimų padarytiems nusikaltimams Lietuvoje, pirmininko Emanuelio Zingerio susitikimas su Amerikos žydų komiteto grupė. Pastarųjų atstovai palankiai atsiliepė apie Lietuvos pastangas atkuriant istorinį teisingumą ir išreiškė viltį, kad dialogas tarp dviejų tautų stiprės ir toliau. Komiteto nariai buvo sužavinti Lietuvos pasiekimais atkuriant istorinį teisingumą ir pažymėjo, kad Lietuva domisi abipusiu kultūriniu, ekonominiu ir politiniu ryšiu plėtra.

Naujas ministeris

ELTA/LGTIC skelbia, kad naujuoju sveikatos apsaugos ministru paskirtas vyriausiasis Lietuvos rentgenologas, scimo pirmininko visuomeninis patarėjas medicinos klausimais dr. Konstantinas Romualdas Dobrovolskis. Naujasis ministeris atliko priesaiką seime gegužės 17 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus buvo išreiškęs susirūpinimą dėl K.R. Dobrovolskio viešųjų ir privačių interesų derinimo ankstesnėje veikloje. Jis yra privačios įmonės "Tomografija", prekiaujančios medicinos įranga, vadovas. Tapęs sveikatos apsaugos ministru, jis žadėjo nutraukti darbą privačioje įmonėje. K.R. Dobrovolskis yra Vilniaus universiteto Santariškių klinikų Radiologijos centro direktorius. RSJ

Šiame numeryje

Ruošimės stovykloms!

Reikia dėkoti tiems, kurie nenuilstamai stovyklas organizuoja

Lietuva ir Vakarai

Turime būti apdairūs ir saugoti savo interesus

Ar tautinė mokykla tik svajonė?

Lietuvoje daugėja mokyklų, kuriose yra mokytojų patriotų

Suomijos prezidentė apie Baltijos valstybes

Kiekviena nepriklausoma šalis savaime yra laisva apsispręsti

Devintos bangos alsavimas

Gretos retėja, bet tremtinių dainos skamba ir skambės

Lietuva - nepalaužiama siela

Kaip galima po tiek Gogotos metų šitaip linksmai jaustis

Prisimenant Suvalkų sutartį

Lietuvoje "Želigovskio akcija" pamažu užmirštama

Lietuvos dvasininkai ir KGB voratinklis

Kitas jo bruozas - stalinistinė pažiūra į Romos kuriją ir išeiviją

Kiekvienas partizanas - ištisas romanas

Ten jie kasė žemines, dirbo laukuose ir buvo tardomi

Penkiasdešimt dainų per vieną vakarą

Mūsų pareiga puoselėti liaudies dainą, kad ir ateityje ji skambėtų

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail – PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaiztūnė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrius – \$145, paprastu paštu – \$50. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Baltijos vyskupų susitikimas

Dalyvavo ne tik katalikai, bet ir evangelikų vyskupai. Baigminėse pamaldose dalyvavo ir vietos lietuvių bendruomenė

2001 m. gegužės 15 – 17 d.d. Taline įvyko ketvirtasis Baltijos šalių vyskupų konferencijų susitikimas.

Dalyvavo Rygos arkivyskupas metropolitas kardinolas Janis Pujats, Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, apaštališkasis nuncijus Baltijos šalyse ir Estijos apaštališkasis administratorius arkivyskupas Erwin Josef Ender, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Telšių vyskupas Antanas Vaitkus, Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas, Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Agluonos-Rezeknės vyskupas Janis Bulis, Jelgavos vyskupas Antons Justs, Liepajos vyskupas Vilhelms Lapelis, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Vilniaus arkivyskupo pagalbininkai vyskupai Juozas Tunaitis ir Jonas Boruta, Kauno arkivyskupo pagalbininkas arkivyskupas Rimantas Norvila, Telšių vyskupo pagalbininkas vyskupas Jonas Kauneckas. Svečio teisėmis į susitikimą buvo pakviestas Helsinkio vyskupas Józef Wróbel.

Vyskupai Taline susirinko gegužės 15 d. vakare. Vietos ordinaras apaštališkasis nuncijus svečiams surengė ekskursiją po Talino senamiestį.

Susitikimo posėdžiai vyko gegužės 16 d. Talino dominikonų vienuolyne. Pirmasis posėdis buvo skirtas Estijos Katalikų Bažnyčiai. Estijos apaštališkasis administratorius Erwin Josef Ender supažindino vyskupus su Katalikų Bažnyčios Estijoje istorija bei jos dabartinę situaciją. Jis pabrėžė, kad katalikai Estijoje yra mažuma, sudaranti maždaug 0.25% gyventojų. Estijoje šiuo metu yra penkios parapijos, sielovadoje darbuojai 12 kunigų, jiems padeda iš užsienio atvykę vienuoliai. Bendruomenė yra labai išsisklaidžiusi, ypač trūksta kunigų, galinčių patarnauti tikintiesiems jų gimtajai kalba, nes Katalikų Bažnyčia Estijoje yra daugiatautė. Lietuvių bendruomenė Taline sudaro apie 300 žmonių, tačiau pamaldas reguliariai lanko apie 30 tikinčiųjų.

Antras posėdis buvo skirtas ekumenizmo temai. Jame dalyvavo taip pat Estijos Bažnyčių tarybos pirmininkas Talino liuteronų vyskupas Einar Soone bei Švedijos liuteronų Visby vyskupijos valdytojas kun. Rag: nar Svensrud, kuris drauge cina ekumeninės "Theobalt" sekretoriaus pareigas. Vyskupas Einar Soone papasakojo posėdžio dalyviams apie Estijos religinę padėtį, paliesdamas taip pat ir svarbiausias problemas, kylančias Estijoje veikiančioms bendrijoms. Estijos Bažnyčių tarybos veikloje dalyvauja ir katalikų apaštalinė administracija. Komentuodami vyskupo Soone pranešimą, vyskupai rado daug

panašumų bei išskylančių sunkumų. Bažnyčios veiklai kitose Baltijos valstybėse. Vyskupai sutarė, kad ypatingas dėmesys turi būti skirtas religiniam jaunimo auklėjimui ir švietimui.

Kun. Ragnar Svensrud plačiau papasakojo apie Švedijos liuteronų iniciatyvą vykdomą ekumeninę iniciatyvą "Theobalt". Šis pavadinimas – tai angliško pavadinimo "Theology in Baltic region" (Teologija Baltijos regione) santrumpa. Ji reiškia trijų didžiųjų krikščioniškų tradicijų – katalikų, liuteronų ir ortodoksų, esančių su Baltijos jūra besiribojančiose valstybėse teologinį bendradarbiavimą. Prelegentas pabrėžė, jog ši iniciatyva – tai nepriklausomų viena nuo kitos bendrijų tarpusavio ryšio tinklas. Drauge jis nurodė, kad krikščioniškos bendrijos taip pat gali daug prisidėti prie bendradarbiavimo tarp Baltijos regione esančių valstybių. Lietuvos Katalikų Bažnyčios atstovas šioje iniciatyvoje yra vyskupas Rimantas Norvila.

Po pietų susitikimo dalyvius priėmė Estijos prezidentas Lennart Meri. Jis labai šiltai atsiliepė apie Katalikų Bažnyčios vaidmenį, jos pavyzdį ir atkaklumą kovojant su žmogišką orumą pamynusio laikotarpio priespauda, drauge išreiškė dąmas viltį, jog Bažnyčia gali daug padėti savo kraštui, siekiančiam didesnio žmonių supratimo ir keliančiam jų dvasią, ypač šiais nelengvais laikais.

Trečiajame posėdyje vyskupai aptarė šiandienos aktualijas savo krašto bendrijose, pasidalijo visiems rūpimais klausimais. Didelio dėmesio sulaukė Helsinkio vyskupo Józef Wróbel pasakojimas apie Katalikų Bažnyčios Suomijoje veiklą. Vyskupai sutarė, kad reikia kreipti didesnį dėmesį į kunigų dvasinį gyvenimą ir jų ugdymą. Kunigas, neturintis rimto ir gilaus dvasinio pasirengimo, nesugeba tinkamai atlikti savo pareigų ir ne kartą tampa Bažnyčios atitrūkimu nuo visuomenės kaltininku.

Gegužės 16 d. vakare susitikimo dalyviai viešėjo pas Estijos liuteronų arkivyskupą Jaan Kiivit. Nuoširdaus pokalbio metu buvo paliesti apcigų skirtumai. Arkivyskupas Kiivit pripažino, kad katalikybėje yra dalykų, leidžiančių kur kas organizuoti ir aktyviau organizuoti veiklą bei giliau išgyventi savo tikėjimą.

Gegužės 17 d. rytą Talino katedroje aukotose Mišiose aktyviai dalyvavo Talino lietuvių bendruomenė. Po Mišių įvyko trumpas, bet nuoširdus vyskupų susitikimas su Taline gyvenančiais lietuviais. Jiems buvo perduotas Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro atsiųstos religinės knygos. Šiame susitikime tikrai jautėsi lietuvių troškimas palaikyti glaudesnius ryšius su savo gimtuoju kraštu. Talino lietuviai labai pagėdavo, kad ten dirbtų ir lietuvius kunigas.

Apaštalinis nuncijus dar surengė susitikimo dalyviams trumpą ekskursiją po Talino dominikonų vienuolyną. Atsiviekinant nuncijus išreiškė viltį, jog tokie susitikimai nenutrūks ir ateityje. Konkrečių sprendimų dėl susitikimo kitamet nebuvo padaryta.

Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriaus

ŠV. TĖVAS JONAS PAULIUS II tarp pasaulio katalikų jaunimo atstovų Romoje. Kitos Pasaulio katalikų jaunimo dienos įvyks Kanados Toronte 2002 metais

Ar tautinė mokykla tik svajonė?

KAZYS BLAŽEVIČIUS

"TŽ" 17 nr. vedamajame samprotaujama apie patriotinį auklėjimą Lietuvoje. Klausimas opus, apie jį dažnai diskutuojama, nerimsta ginčai dėl mokyklos reformos: kosmopolitinė ar tautinė mokykla Lietuvai reikalinga?

Š.m. balandžio 21 d. Kauno miesto savivaldybėje įvyko konferencija tema: "Lietuvos dabarties mokykla: pilietinis ir tautinis ugdymas". Konferencijoje pranešimus skaitė ir diskutavo visuomenės veikėjai: akademikai, profesorai, mokytojai. Konferencijos tikslas: atkreipti visuomenės, valstybės bei politinių struktūrų dėmesį į ne visai patenkinamą mokyklos vaidmenį, ugdant jaunuosius kartos pilietinį ir tautinį savimonę bei savivoką".

Apibendrinant konferencijoje išsakytas mintis, tenka kon-

statuoti, kad praktikoje mokyklos reforma vyksta kosmopolitizmo kryptimi, nors galiojantys mokyklos reformos įstatymai nedraudžia mokykloms jaunimą ugdyti tautine, patriotine, dorovine dvasia, t.y. formuoti tautinę mokyklą. Kosmopolitizmo kryptis mokyklos reformoje įsigali dėl aukštųjų valstybės pareigūnų asmeninių pažiūrų, mokyklos vadovų bei daugelio mokytojų – sovietmečio auklėtinių, neseniai buvusių "internacionalizmo" skleidėjų – abejingumo tautinės mokyklos idealams, tų idealų nesuvokimo, nenoro keisti savo ideologines pažiūras, o dažnai ir dėl amatininkiško požiūrio į mokytojo vaidmenį jauniosios kartos auklėjimą. Atgimimo metais Sąjūdžio aktyvistai nestebino Kremliaus biurokratus pareikalavę, kad Lietuvoje būtų atkurta prieškarinio dvasios tautinė mokykla, kuri auklėtų Lietuvos patriotas, o ne "homo sovieticus".

Tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje tautinė mokykla sugebėjo suformuoti pilietį, kuriam buvo būdingas patriotizmas, idealizmas, pagarba darbui, dorai, tautos dvasinėms vertybėms, meilė ir ištikimybė Tėvynei. Karo nualintame krašte trūko mokyklų, mokytojų ir pinigų, sėkmė lėmė mokytojų pasišventimas, idealizmas, noras dirbti sunkiai atgimstančios valstybės labui. Tai jie, tautinės mokyklos auklėtiniai, 10 metų aršiai priešinosi bolševikiniams okupantams, auکوjo gyvybes už Tėvynės laisvę.

Anuo metu tautinėje mokykloje įskiepyti idealai daugeliui tautiečių sovietmečiu padėjo nepalūžti, nenužmogeni, išsaugoti žmogiškąjį orumą, laisvės viltį, tikėjimą istorinio teisingumo pergale.

Po nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. daug vilčių buvo dedama į mokyklos reformą. Deja, pozityvių poslinkių mažoka. Švietimo sistemoje jaučia mas sovietinis įšalas, kurį skleidžia po komunistų partijos žlugimo mokyklose įsitvirtinę buvę "komunizmo statytojai". Prakti-

koje "internacionalizmą" mokyklos sistemoje keičia kosmopolitizmas, ugdantis pasaulio pilietį, abejingą tautinėms vertybėms.

Mokyklos reforma tautinės mokyklos kryptimi aukštose valstybinėse institucijose buvo sąmoningai numarinta. Turėjome vieną ministerį, anos Lietuvos tautinės mokyklos auklėtinį, turėjusį aiškia naujo tipo tautinės mokyklos viziją – akademiką Zigimą Zinkevičių, tačiau aukštose valstybinėse institucijose įsitvirtinusių kosmopolitų pastangomis jis buvo nušalintas. Po to valstybiniu mastu apie tautinę mokyklą jau niekas neprabilo.

Šiandien dažnai tenka išgirsti, kad tautinės mokyklos idėja yra pasenusi, veržimosi į Europą laikais ji niekam nereikalinga, netgi žalinga, nes neva skatina tautinį uždumą, izoliavimąsi. Argumentai, suprantama, primityvūs, sąmoningai apeinantys tautinės mokyklos esmę. Tačiau jie platinami, nes naudingi kosmopolitams, vakarietiškos pseudokultūros skleidėjams.

Amžių slinktyje tautoje susiformavo imunitetas prieš viską, ką brukdavo rusiškasis nacionalizmas. Todėl bolševikmečiu didžiąjai tautos daliai pavyko sėkmingai atremti "vyresniojo brolio" pastangas padaryti mus "homo sovieticus".

Nepriklausomybės metais kraštą užplūdo vakarietiškoji pseudokultūra. Masinės žiniasklaidos priemonės, ypač komercinė televizija, nesistengia pateikti visuomenei tikrą, vertingą vakarietišką kultūrą. Jiems žymiai pigiau, paprasčiau ir efektyviau brukti triukšmingą, bedvasę, blizgančią pseudokultūrą. Tokiai brutaliai pseudokultūros invazijai visuomenė, ypač jaunimas, nėra pasiruošę, dažnai priima ją atlapa širdimi, klaidingai manydami, kad taip žengia į išsivąjotus Vakarus. O toji pseudokultūra pavojinga ne mažiau, nei narkotikai. Išmokyti atskirti kultūrą nuo pseudokultūros, išugdyti atsparumą brūkamam blogiui, vergiškam nuolankumui viskam, kas atkeliauja iš Vakarų, gali tik dvasinga, tautinė mokykla, suinteresuota tautos likimu.

Tautinė dvasia respublikoje garsėja Juozo Lukšos gimnazija Garliavoje, "Ąžuolo" vidurinė mokykla Kaune (kol iš mokyklos nebuvo išguita Lietuvos kudirkačių vadovė mokytoja Angelė Šiaurienė). Šiandien, deja, tautinei dvasiai šioje mokykloje nebėliko vietos...

Laimė, Lietuvoje daugėja mokyklų, kuriose yra mokytojų patriotų – tautinės mokyklos entuziastų. Tai teikia vilčių, kad mokyklos reforma galop igaus valstybės remiamą tautinės mokyklos kryptį. Juk net nespecialistui aišku, kad negausiai tautai kosmopolitizmas ne mažiau pavojingas už neseniai prievarta bruktą "internacionalizmą", tiksliau sakant, didžiariusiškąjį nacionalizmą.

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Priimanamos kainos, aukšta kokybė. **TEL. (416) 252-6741** 66 Mimico Ave. Toronto Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

Suomijos prezidentė apie Baltijos valstybes

Ji pasisako prieš narystę Šiaurės Atlanto sąjungoje, bet supranta baltiečių norą joje dalyvauti, nes jų strateginė padėtis yra skirtinga

JUOZAS VITĖNAS

Tarja Halonen yra pirmoji moteris prieš metus tapusi Suomijos prezidentė, kurios galioje yra kariuomenės vadovybė ir užsienio politika. Ji priklauso kairiųjų partijų sparnui ir dažnai nesutaria su socialdemokratų partijos vadovu bei ministru pirmininku Paavo Lipponen.

Vokietijos laikraštis "Der Spiegel" (IV.9) su ja turėjo pasikalbėjimą. Čia pateikiama jo dalis, liečianti Baltijos valstybes.

– *Estija, Latvija ir Lietuva veržiasi į Šiaurės Atlanto sąjungą (ŠAS, NATO). Jas priėmus, ŠAS įtaka pasiektų Suomijos įlanką. Kada Suomija taps šios sąjungos nare?*

– Tikrai ne taip greit. Aš esu įsitikinusi, kad Suomijai ir Baltijos jūros sričiai geriausiai yra nepriklausyti jokiai sąjungai. Šiuo klausimu mes vienodai sutariame su Švedija kaip dvynukės arba mažaisiais kaip seserys.

– *Ar jūs turite priekaištų baltiečių planams dėl įsijungimo į Šiaurės Atlanto sąjungą?*

– Mes nenorime trukdyti baltiečių įsijungimui į ŠAS. Jų noras priklausyti kolektyvinio saugumo sistemai yra suprantamas, nes jie turi kitokią negu mes praeitį ir, gaila, kitokią patirtį su Sovietų Sąjunga. Mums šis klausimas šiandien paprasčiausiai nekyla. Tikriausiai mes esam puiki kandidatė, ir durys į ŠAS mums nėra uždarytos.

– *Jūsų vyriausybės dalis tai mato kitaip. Kai kurie ministrai vis pasisako už įstojimą į ŠAS, o min. pirmininkas Lipponen yra linkęs laikyti įstojimą atviru.*

– Mes esam demokratiškas kraštas su marga nuomonių įvairove, kaip ir jūs Vokietijoje. Todėl kartais nelengva suprasti, kas joje duoda toną – kancleris ar užsienio reikalų ministeris.

– *Bet Helsinkyje sankirčio linija eina skersai pačią jūsų partiją tarp dešiniųjų pragmatikų ir kairiųjų pacifistų.*

– Ši priešprieša yra per daug dirbtinai pateikiama. Aš esu reliatyvi pacifistė ir nema-

Suomijos prezidentė Tarja Halonen

Suomijos sostinė Helsinki, iš kurios suomiai žvelgia į Baltijos valstybes

nau, kad konfliktai visada yra sprendini karinėmis priemonėmis. Tačiau mums reikalinga savo krašto gynyba ir stipri Europos sąjunga, nepaisant to, ar visi jos nariai priklauso Šiaurės Atlanto sąjungai.

– *Tai reiškia pritariate baltiečių įstojimui į ES, bet ne jų įsijungimui į ŠAS?*

– Kiekviena nepriklausoma šalis savaime yra laisva apsispręsti. Bet Suomija negali lygiai remti baltiečių įstojimą į ŠAS, kaip ir jų įsijungimą į ES. Saugumas ir pastovumas Europoje turi būti matomas platesniuose rėmuose.

– *Latvijos prezidentei Vairai Vike-Freibergai narystė ES ir ŠAS yra taip neatskiriama, kaip žmogaus dvi rankos.*

– Aš tikrai linkiu Latvijai visokio gero, bet šiam pavyzdžiui negaliu pritarti. Moderni ir demokratiška Europa turi būti pasirengus draugiškai tarpusavy sugyventi. Todėl mums reikalingas transatlantinis partneris, bet ne transatlantinė sąjunga.

– *Rusija yra griežtai pasisakiusi prieš ŠAS plėtrą į rytus ir net pagrasinusi sankcijomis. Ar čia neglūdi Suomijos santūrumo priežastis?*

– Aišku, tie grasinimai kelia mums rūpesčių. Bet visuomet yra svarbu išmintingai žiūrėti į savo nerimastį, nepaisant ar ji yra reali ar tik psichologinė. Baltiečių respublikos turi pačios nuspręsti, ar šie grasinimai sudaro pavojų. Aš manau, kad Maskva ir toliau respektuos ŠAS vaidmenį kolektyviniame Europos saugame.

– *Kiek Vakarai ir Suomija turi atsivėlę į Rusijos laikyseną?*

– Mes turime suprasti, kad rusai pagal savo standartinį supratimą visada save laikė Europos dalimi. Bet tuo pačiu metu jie yra įtarūs, ar Europa juos taip pat mato. Todėl Europos sąjunga turėtų remti tas jėgas Rusijoje, kurios europietišškai galvoja. Tuomet jie būtų labiau pasirengę bendradarbiauti ir greičiau atsakyti savo senos, kaip didžiosios karinės valstybės vaidmens sampratose.

– *Ar santykiuose su Maskva Helsinkis turėtų būti svarbus veiksnys?*

– Aš manau, nes mes geriau, negu visi kiti pažįstame Rusiją iš daugelio karų ir politinių sankirčių, ir iš ilgiausio draugiško sambūvio, ir bendradarbiavimo mūsų istorijoje. ("Der Spiegel") tekstą atsiuntė Le. Kro).

Aš ieškau rankomis pro tamsą
Tavo rankų, brangi mama
Glaudžiuos prie gestacijos krūtinės –
Kur Tu? Tik aidą atneša man
Rytų vėjas klaukų... Mama!

PADĖKA ATA ANTANINA JANUŠKIENĖ,

brangi mama, močiutė (babunė) mirė 2001 m. balandžio 28 d., eidama 94 metus. Palaidota Šv. Jono liutuvų kapinėse Mississaugoje, prie neseniai mirusio brangaus vyro a.a. Vytauto ir mylimos dukters Reginos (Lietuvoje). Lai Dievas saugo Juos savo globoje.

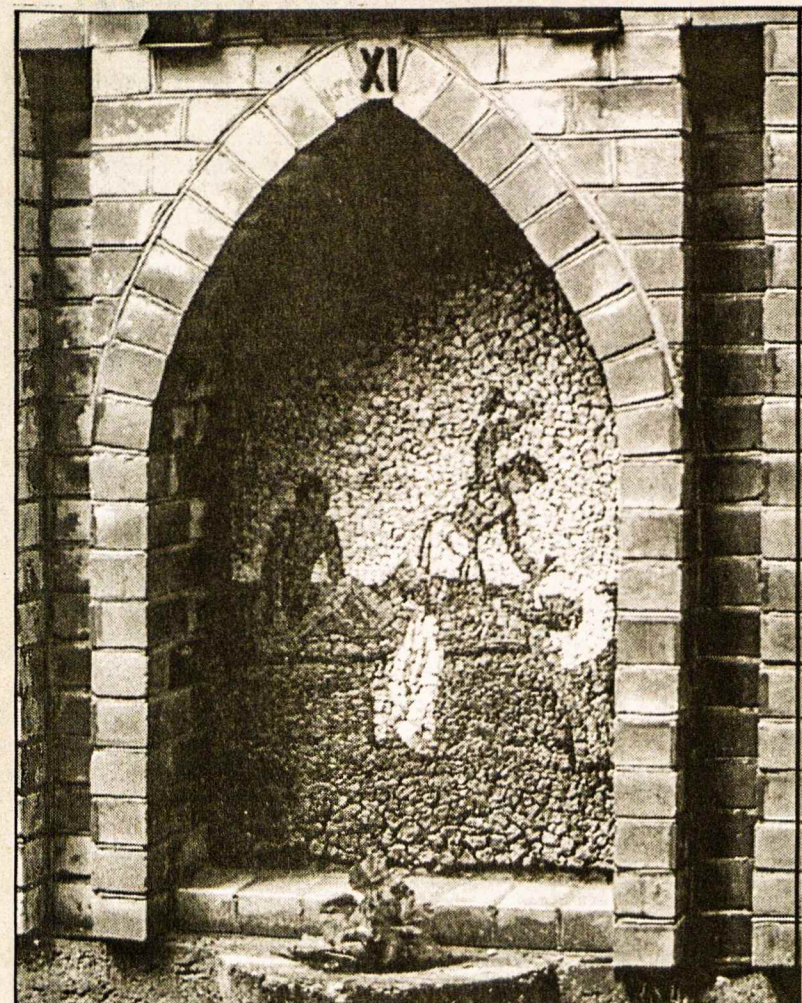
Esame dėkingi Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, ir kun. Juozapui Žukauskui, OFM, už dvasinius ir religinius patarnavimus.

Dėkojame lankiesiems mano mylimą mamą koplyčioje, palėdėjusiems į kapines; ačiū už užrašytas šv. Mišias, puikias gėles, aukas "Pagalbai Lietuvos vaikams", surinktas E. Gudinskienės, užuojautas žodžiu ir spaudoje. Nuoširdi padėka Audronei ir Sauliui Žemaičiams, parodžiusiems tiek daug meilės a.a. tetai; D. B. Mačiams už laidotuvių pusręčius ir draugėms už pyragus. Visiems esame neužmirštami dėkingi.

Nuliūdusi dukrė Elena Juškaitytė-Jasevičienė
ir šeima

Ir paukščiai grįžta, nėra Tavo
Ir gėlės žydi Tavoje nėra...

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima
pacientus ir vakarais

Kernavės šventoriaus mūro sienoje įmontuota kryžiaus kelio XI stoties – mozaika, sudėstyta iš įvairiaspalvių lauko akmenėlių Ntr. G. Kurpio

Lietuviškos mokyklos Vilnijoje

Sunkus jų kelias, nes lenkiškos savivaldybės jų nusteigia, o įsteigtos boikotuoja. Lietuviškomis mokyklomis rūpinasi Vilniaus apskrities socialinių reikalų ir švietimo departamentas. Čia spausdinama dalis pokalbio su šio departamento direktoriumi Jonu Vasiliausku „Valstiečių laikraštys“ (2001 m. 25 nr.)

– Kuo skiriasi apskrities mokyklos nuo kitų?

– Tai tos pačios bendrojo lavinimo švietimo įstaigos, kaip ir visos. Tik jų steigėjas – apskrities viršininko administracija.

– Kam jas reikėjo steigti?

– Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybės nesirūpino mokyklų, kuriose dėstoma valstybine kalba, steigimu, gyventojų prašymai liko be atsako. Tad ir teko apskrities viršininko administracijai imtis šios veiklos.

– Kiek apskritis įsteigė mokyklų? Ar gausėja jose mokinių?

– Vilniaus rajone įsteigta 19 lietuviškų švietimo įstaigų, o Šalčininkų rajone – 15. Jos pradėtos steigti 1996-1997 mokslo metais. Iš pradžių tai buvo maži lietuviškos židinių, kurie labai sparčiai augo, tvirtėjo. Antai Eitminiškių pradinė mokykla metais lankė 3 mokiniai, o šiuos metus pradėjo 35. Panašiai mokinius traukė ir kitos Vilniaus rajono mokyklos, iš pradinių išaugusios į pagrindines. Karvio pradinėje 1998 m. rugsėjo pirmąją mokėsi 5 mokiniai, o 2000 m. rugsėjo 1-ąją – 29. Panašiai plėtėsi ir Šalčininkų rajone įsteigtos apskrities mokyklos: Turgeliuose – nuo 8 mokinių iki 107, Butrimonyse – nuo 13 iki 50, Čiužakampio pradinėje – nuo 9 iki 44. Be to, Rudaminioje apskritis įsteigė lietuvišką lopšėli-darželį, kuris iš karto buvo perpildytas.

– Apskrities mokyklų mokytojų darbo sąlygos nėra lengvos?

– Labai sunkios, juk viena ar dvi mokytojos visai naujoje, nepažįstamoje aplinkoje. Vietiniai žmonės puikūs, jie padeda pedagogams, tačiau veikia kitos jėgos, kurios bando įvairiais būdais trikdyti lietuviškų mokyklų darbą. Bet...

– Į panašių jėgų akiraty patekote ir Jūs. Šiai redakcijai pasiekė seimo nario J. G. Mincevičiaus kreipimasis į generalinį prokurorą A. Klimavičių, kuriame jis rašo, kad „Vilniaus apskrities emisarai, norėdami pervilioti vaikus į planuojamą lietuvišką mokyklą, ne tik įkalbinėjo tėvus klaidingais pažadais, bet ir užsiminėjo papirkinėjimu, duodami pastariejiems ne tik alkoholio ir dovanų, bet ir siūlydami jiems mokėti po 200 Lt kas mėnesį, jei leis vaikus į lietuvišką mokyklą“.

– Tai ciliinė J. Mincevičiaus neteisėybė. Visiška nesąmonė!

– Ar prokuratūra neturėtų užsiimti šiuo reikalu? Juo labiau kai šis seimo narys jau seniai pagarsėjo melo skleidimu ir už mūsų valstybės sienų...

– Melo trumpos kojos. Panašius šmeižtus gali skelbti tik siekiantys savanaudiškų tikslų žmonės. Nemanau, kad jais kas tikėtų...

– O kas iš tiesų laukia Vilniaus apskrities lietuviškų mo-

kyklų?

– Šį klausimą reikėtų pateikti vyriausybei. Vyriausybės programos priemonių plane numatyta švietimo įstaigų steigimo funkcijas perduoti rajonų savivaldybėms. Tačiau šiuo atveju tai reikštų labai sunkia kaina iškovotų lietuviškų mokyklėlių panaikinimą. Vilniaus ir rajonų savivaldybės jau kelerius metus viešai atsisako steigti mokyklas valstybine kalba.

– Bet šiose savivaldybėse nesirūpinama ir veikiančiomis lietuviškomis mokyklomis; neskina lėšų, neremontuoja, nesuteikia papildomų patalpų padidėjus mokslėlių skaičiui. Tad gal ir jau veikiančias šiuose rajonuose mokyklas reikėtų perduoti apskrčiai?

– Mes jas priglaustume, tačiau norėtumė, kad šiuo reikalu vis dėlto rūpintųsi savivaldybės. Ir rūpintųsi ne bet kaip, o gerai. Lietuviškomis rūpintųsi taip pat, kaip ir lenkiškomis.

– Kokią jaučiate visuomenės paramą?

– Šiuo metų departamentas turi sąlygas našiai ir kūrybingai dirbti, nes jaučiame didelį apskrities viršininko A. Kudzio rūpinimąsi. Mūsų veiklą palaiko ir viršininko pavaduotojas A. Klimavičius. Tai gerai švietimo reikalus suprantantys žmonės. Malonu, kad mūsų pastangas remia ir visuomeninės organizacijos, ypač išeivija. Argi būtume pastatę Lavoriškėse lietuvišką mokyklą, jei ne Tautos fondas, jei ne jo pirmininkas Jurgis Valaitis? Dėka JAV ir Kanados lietuvių aukų Lavoriškių gyventojams atsivėrė mokyklos, kuriose dėstoma lietuvių kalba, durs. Sparčiai ji ėmė augti, šiuo metu joje jau 40 mokinių.

Dėkingi esame Jonui Čingai ir jo žmonai, kurių rūpesčiu įsteigtas specialus fondas, padedantis lietuviškomis mokykloms. Yra ir kitų išeivių, remiančių lietuviškąjį švietimą Rytų Lietuvoje.

Šventosios uosto tiltas, nutiestas į Baltijos jūrą

Devintosios bangos alsavimas

Trėmimus į Sibirą prisimint

ANTANINA GARMUTĖ

Antikos išminčius bylojo: „Neatsigręžk į praeitį, nes pavirsi druskos stulpui“. Raudonasis potvynis pasibaigė. Nulūgo devintoji banga. Tarsi Feniksas iš pelenų prisikėlė Nepriklausomybės Angelas. O mes vis stovime istorijos pagairėje, tarsi suakmenėję druskos stulpai. Atsigręžę į praeitį. Negalime neatsigręžti. Negalime užmiršti.

1941 m. birželio 14 d. prasi-dėjo bolševikiniai Lietuvos beginklių žmonių trėmimai į Sibirą ir atšiaurias, negyvenamas Ledjūrio vietas. Prisimenu, tą vasarą važiuojame su tėvais dvikinkiu arklių vežimu į Kauną per Vaišvydą. Pro mažutę mokyklėlę. „Mokytojus išvežė,“ – atsiduso mama. Ji parodė kitapus Nemuno stūksančio Pažaislio pušyno smėlėtą pakraštį: „Žiūrėk ten, kur pušelės išdžiūvusios, žmonės pakasti. Bolševikai bėgdami nukankino, išžudė. Pušelės neprigijo...“ Paskui tėvai kalbėjosi apie jų pažįstamų tarnautojų Pranaščių šeimą, kurią su mažais vaikais okupantai ištrėmė „gyventi ant ledo“. Tada savo vaikišku protu aš niekaip nespėjau, ką reiškia „gyventi ant ledo...“

Po penkiasdešimties metų, aštuntą Atgimimo aušrai, patogioje Peterburgo traukinio vienu-tėje atsitiktinai susipažinau su bendrakielė – gydytoja Gailute Katilene-Pranaityte, kilusia iš Panemunės. Iš tos pačios Pranaščių šeimos! Kelionės metu atgaivino anų dienų prisiminimus. Užkalbų gyvulių vagonų „patirtį“ jau turėjau ir aš. Ir dabar, dundant kito traukinio ratams, gydytoja nuosekliai papasakojo, kaip ant jos rankų Le-do šalyje mirė motina, brolis, seserys. Ji išliko. Išsimokslino. „Kiekvienas žmogus yra savo likimo kalvis. Kai likimas palankus. Kitaip sakant, kai Viešpats Dievas padeda“ – priminė pašnekovė. Pusbalsiu niūniavome tremtinių dainą apie aną, dulkėtą, traukinį. Paskui Gailutė netikėtai pasisūlė: „O tu parašyk ką nors. Sielai. Atgavai. Dabar“. Aš susikaupiau. Aplink tyrojo naktis. Keleiviai miegojo. Dundėjo ratai. Mintyse susikėlė posmai dainos „Ešelono broliai“ (kurį laiką tai buvo neoficialus tremtinių himnas). Išaušus rytui

gydytoja Gailutė buvo pirmoji tos dainos klausytoja ir kritikė. Išsiskyrė kaip seserys.

Istorija juda pirmyn ne tik spirale, bet ir vingiais. Tautos likimas priklauso nuo žmonių. Aiman, grobuoniškas abejingų ir savanaudiškų kai kurių mūsų žmonių elgesys lėmė tai, jog visuomenė didžia dalimi pakrypo į kairę. Bevališkumas dėl stojimo į ŠAS ir ES rodo abejingumą tautos likimui. Išlieka didelis pavojus vėl patekti Rytų orbiton. Faktas, jog Rusijos ideologija taip pat tapo kapitalistinė, savaime dar nieko nereiškia. Kas įtikins, kad pasikeitė šios šalies imperiniai tikslai Baltijos šalių atžvilgiu? Negi vardų ir vietovardžių reikšmės sako ką kita, pavyzdžiui: Vladivostok – „valdyk Rytus“ (pagrobtus iš Kinijos?), Vladikaukaz – „valdyk Kaukazą“, Vladimir (Leninas) – „valdyk pasaulį“, Mečislav – „kardas ir garbė“, Vsevolod – „visavaldis“ ir t.t. O lengviausia valdyti tuos, kurių psichologija – vergo.

Ak, istorija, būk išmintinga mūsų gyvenimo mokytoja! Istorija – projekcija į praeitį. Moksliniu terminu. Tačiau mums, lietuviams, skaudžios patirties nutvilkintiems, būk, istorija, dviguba projekcija – į saugią ir garantuotą ATEITĮ!

Vėl minime birželio 14-ąją.

Laimė išlikti ir liudyti istorijai nusišypsojo nemažai daliai ešelono brolių ir sesių. Tai kas, kad mūsų gretos pastebimai retėja. Bet tremtinių dainos skambes. Legendomis aidės. Kaip ir nemarus baudžia-vos sukilimų, knygnešių, partizanų kovų atgarsiai.

Devintoji banga nulūgo. Pasitraukė. Nuosėdos ir dumb-las pasiliko. Dusanantis smurto alsavimas. Tebejaučiame jį iš arti. Įžūlia, cinišką genocido atmainą. Ano, raudonojo, tėsnių. Sunki tremtinių, – o ir visų garbingos pensininkų gildijos narių – kasdienybė šiandienos Lietuvoje tik dar labiau įprasmina didžiąją Gyvenimo ir Laisvės vertę. Anot išminčiaus, „Žmogaus gyvenimo kryžius sunkėja tol, kol pavirsta sparnais“. Skrendame – ir taip. Vis tiek į ateitį. Į VILTĮ.

Stiprybės Jums, Ešelono broliai ir sesės!

Laisva pasaulio prekyba

J. P. KEDYS

Jau antri metai JAV užsi-mojo įvesti pasaulyje laisvą prekybą. Ką reiškia „Laisva pasaulio prekyba“? Jau šimtmečiai prekyboje tarp valstybių yra įsigalėjęs vadinamasis „muitų mokestis“ už įvežamas prekes, už kurias vėliau užsakovas sumoka prekių vertę. Dabar JAV siūlo šį muitų mokestį panaikinti paskelbiant laisvą pasaulio prekybą.

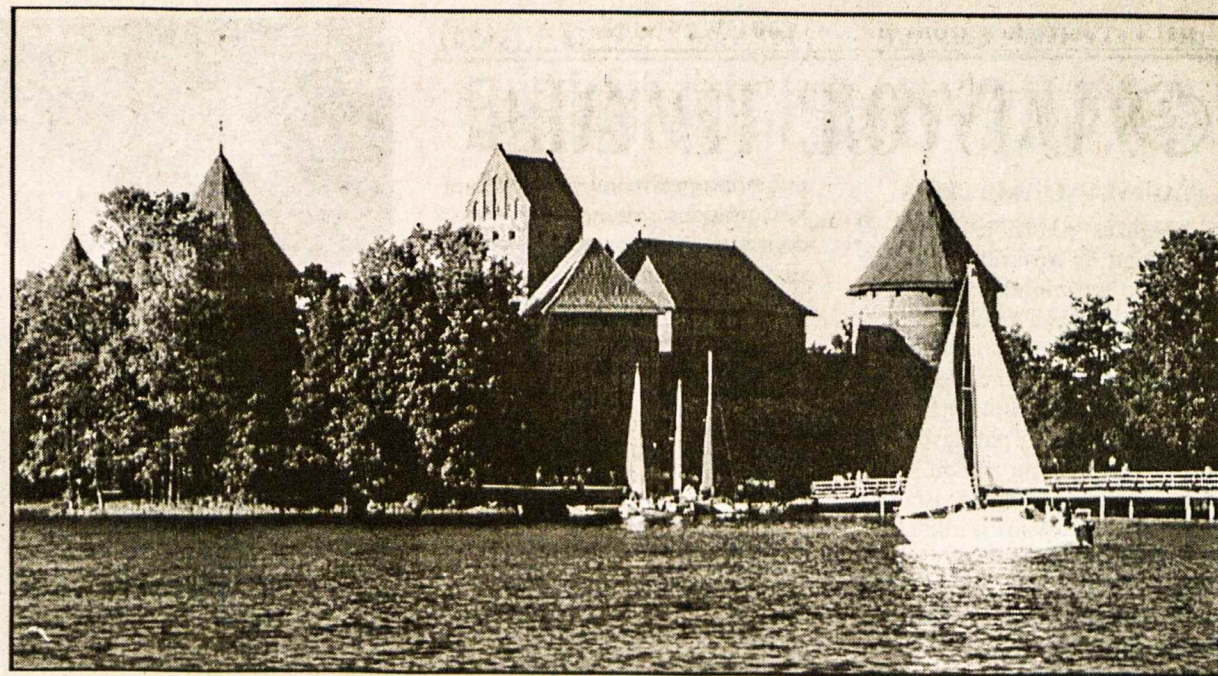
Pirmas toks „laisvos prekybos“ Tarptautinis kongresas buvo surengtas JAV-se 2000 metais. Jis sukėlė Amerikoje visai nelauktas kruvinas riaušes tarp šio plano priešininkų ir policijos. Vėliau šis laisvos prekybos planas buvo svarstomas Australijoje, Čekijoje ir šių metų ba-

landžio mėn. gale Kanadoje su ta pačia kruvinų riaušių programa.

Koks tikslas yra tokio pasi-priešinimo? Šio tarptautinio ir gana plataus pasipriešinimo vadai aiškina, kad šiuo laisvos prekybos planu pasinaudos tik milijonieriai, bet ne ciliiniai piliečiai ir net ne smulkūs verslininkai. Kadangi plano priešininkai turi tokį platų ir ryžtingą užnugarį, šio plano pradininkai turėtų du kart gerai apie šį planą pagalvoti.

Ką gero galėtų duoti laisva pasaulio prekyba Lietuvai ir kitoms iš komunizmo išsilaisvinusioms tautoms?

Čia mano spėliojimai beveik nereikalingi. Lietuva jau turi gerą ir praktišką pavyzdį be

Istorinė Lietuvos vietovė Trakai, gausiai lankoma turistų, ypač vasaros metu

Nuotr. R. Puterio

Lietuva - nepalaužiama siela

Planuojama amerikiečio knyga apie Lietuvos didvyriškumą - iš pokalbio su jos autoriumi Vilniuje

ŽILVINAS BELIAUSKAS

Su Harold Willson'u ir jo žmona Louise susitikome viešbutyje „Grybo namai“ Vilniuje. Jis norėjo pokalbio su Nijole Sadūnaitė, o mane paprašė būti vertėju. Iš susirašinėjimo žino-jau, kad Harold rašo knygą „Lithuania – the Indestructible Soul“ ir kad siekia susitikimo su Nijole, nes ji sužavėjo kai kurios jos mintys knygoje „Radiance in the GULAG“.

Užsimezgus pokalbiui suži-nome, kad Harold'o močiutė iš-vyko iš Alytaus dar prieš Pirmą pasaulinį, o jis pats yra iš Pietų Bostono. Harold'as buvo ir ak-torius, ir rašytojas, bet visą gyvenimą kaip galėjo, taip sekė įvykius Lietuvoje, domėjosi jos istorija. Dabar jo paskutinis gyvenimo projektas yra ši knyga apie Lietuvą.

Knygos autoriui ypatingą įspūdį darė Nijolės Sadūnaitės kalba teisme, kurioje ji išreiškė krikščionišką meilę teisėjams ir sakė, kad norėtų būti stipriau nubausta, nes tai reikštų, kad ji daugiau pasitarnavo Tėvynei. Savo drąsia laikysena ji privertė sovietinės sistemos parankinius nejaukiai gužiotis ir slėpti žvilgsnį, tarsi jie patys būtų teisiamieji. Jautėsi, kad Harold yra daug skaitęs ir apie partizaninį judėjimą, ir apie tremtinių kančias, ir apie vėlesnius disidentų persekiojimus. Tačiau dabar jam pasirodė, kad žmonės čia labai gražūs ir linksmi, kad net sutikti elgetos ypatingi – radosi tokių, kurie rinko pinigų moks-lui. Jie abu su žmona stebėjosi,

kaip galima po tiek Golgotos metų šitaip linksmai, lyg niekur nieko jaustis. Bent tokie buvo jų įspūdžiai iš vaizdų gatvėse, kavinėse, aikštėse.

Nesiimsiu perteikti visų atsakymų ir interpretacijų. Apie tai, tikėkimės, bus galima pas-kaityti knygoje. Harold jau ry-tojaus rytą ruošėsi leistis į ke-lionę aplink Lietuvą, aplankyti paminklą Ramanauskui Alytu-je, susitikti su arkivyskupu S. Tamkevičiumi, pasidairyti Šilu-voje, pajūryje, apklausti dar daugelį žmonių. Visa tai turi papildyti jo žinias apie Lietuvą, kurios iš M. Gimbutienės raštų siekia pagonybės laikus, o iš ki-tų studijų – viduramžių, cariz-mo prispaudą ir sovietinę okupaciją.

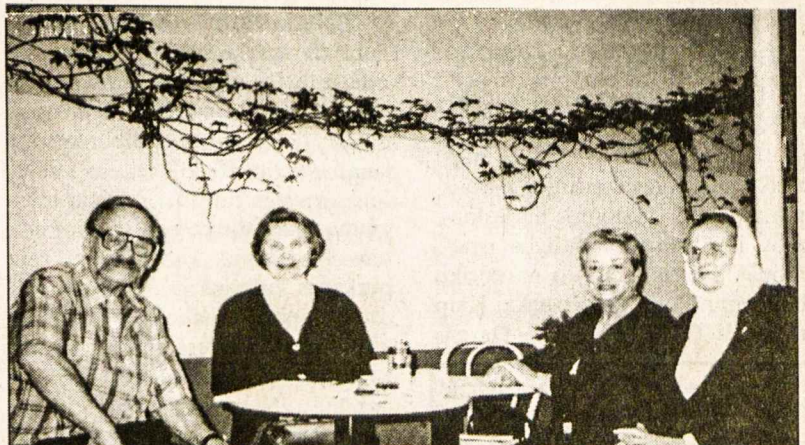
Besiklausant Harold'o gali atkusti dabartinės žiniasklaidos prislopintas pasididžiavimo savo kilme jausmas, nes jis vardino ilgą savo sudarytą sąrašą, liudi-jantį heroizmo apraiškas mūsų istorijoje, pradedant Pilėnais ir baigiant paskutinėmis disidentų bylomis. Jis prašė Nijolę ir po-kalbyje dalyvavusią Jadvygą Bieliauskiene, jeigu jos turi, pa-teikti viską, kas galėtų dar pa-pildyti jo ilgą sąrašą.

Prieš išvykdamas iš Lie-tuvos, Harold vėl bus tamė pa-

čiame viešbutyje, o be to dar ga-lima bus su juo palaikyti ryšį elektroniniu paštu. Abi pašne-kovės jau pasiraityto rankoves ir ruošiasi užversti svečių doku-mentų ir istorijų šūsnimis.

Pokalbio metu kirbėjo min-tis, kad visas užmojis gal kiek sentimentalus ir vargu ar šiais laikais kam rūpi tokios liaupsės „į vienus vartus“. Tačiau susiti-kimo pabaiga savaip sustatė vis-ką į vietas, kai Harold paaikšino savo darbo aplinkybes. Jam – 70 metų, ir jis serga vėžiu. Praeitų metų gruodžio mėnesį daktarai tikėjosi operacijos būdu pašalinti iš kepenų mirtinąjį auglį. Tačiau, atvėrę pilvo ertmę, jie pamatė, kad vėžys jau apėmęs visus organus, ir nebėra ką operuoti. Teko, viską palikus kaip buvus, Harold'ą užsiūti. Dabar nežinia, kas jį daugiau palaiko – chemoterapija, švitini-nas, jo džiūkiška dvasia ar degi-mas noru užbaigti paskutinį sa-vo gyvenimo projektą. Jis pats pasisakė tikįs, kad daug reikš-mės turi ta lietuviškoje dvasioje randama „indestructibility“, su kuria jis dabar taip glaudžiai bendrauja.

Nijolė su Jadvyga pažadėjo daug savo ir savo draugų maldų.

Pokalbis Vilniaus viešbutyje. Iš kairės: būsimo knygos autorius Harold Willson, Nijolė Sadūnaitė, Louise Willson, Jadvyga Bieliauskiene

A+A

ALDONAI MIKALAUSKIENEI

mirus, sūnų ANDRIŲ, dukrą ANGELE, seserį ELE, brolį ALEKSĄ ir jų šeimas bei artimuosius giliam liūdesy nuoširdžiai užjaucia ir kartu liūdi –

G. Chapman
J. Z. Saurazai (Florida)

P A D Ė K A

A+A

ALDONA MIKALAUSKIENE

mirė 2001 m. balandžio 24 d.

Nuoširdi padėka Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, ir kun. J. Žukauskui, OFM, už atnašautas Mišias, Rožinį laidotuvių namuose ir velionės palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Dėkingi esame muzikui L. Turūtaitei už vargonavi-mą ir giesmes šventovėje, karsto nešėjams ir p. Stungevi-cienei, p. Matulicz, p. Sidlauskui už atsisveikinimo žo-džius prie karsto. Nuoširdžiai dėkojame už atsiųstas gėles ir užprašytas Mišias. Ačiū visiems taip dosniai aukoju-siems įvairiems lietuvių fondams, ir visiems pareišku-siems užuojautą žodžiu ar raštu.

Nuoširdi padėka Jums visiems už tokį gausų daly-vavimą laidotuvėse, D. B. Mačiams už paruoštus pus-ryčius ir ponioms už skanius pyragus.

Giliame liūdesyje likę –

sūnus Andrius, duktė Angelė, brolis Aleksas, sesuo Elena su šeimomis

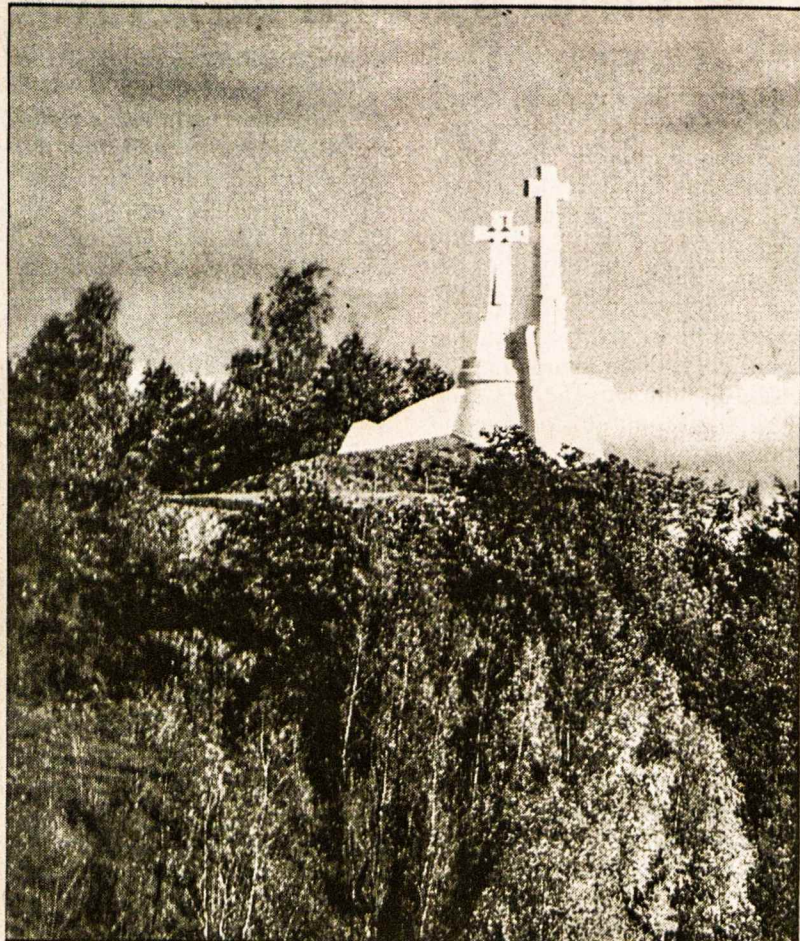
OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Trijų kryžių kalnas Vilniuje. Tie kryžiai sovietmečiu buvo nugriauti. Atstatyti 1989 metais

Prisimenant Suvalkų sutartį

Šiam istoriniam įvykiui pažymėti 80-čio proga buvo bandyta įmūryti atmintinę lentą sutarties pasirašymo pastate

Artėjančio Suvalkų sutarties 80-mečio proga LLD Suvalkų skyrius, ruošdamas 2000 metų veiklos programą, nutarė įmūryti atmintinę lentą Suvalkų valstybinio archyvo pastate, kuriame 1920.X.07 minėta sutartis buvo pasirašyta.

1999 m. lapkričio 13 d. Lenkijos lietuvių draugijos suvažiavime Suvalkų skyriaus delegatas pasiūlė Suvalkų sutarties pasirašymo apvalią datą tinkamai paminėti, t.y. suorganizuoti istorikų mokslinę konferenciją ir galutinai išspręsti Vilniaus krašto "problemą". Suvažiavimas siūlymu pritarė, Lietuvos konsulas Seinuose pasižadėjo klausimą aptarti Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje.

Ministerei, nesulaukė atsakymo, pradėjo veikti patys. Pirmiausia kreipėsi į Suvalkų miesto burmistrą 2000.VI.19 raštu, kad šis išduotų leidimą įmūryti minėto pastato sienoje atmintinę lentą su užrašu, (lietuvių ir lenkų kalbomis): "Šiame name 1920.X.07 pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos sutartis". Išaiškinta, kokia šio istorinio fakto paminėjimo intencija.

Miesto valdyba 2000.VI.26 KT.4015/2/00 raštu nurodė kompetentingas įstaigas, į kurias reikia kreiptis, norint gauti sutikimą, t.y.: Kovų ir kancijų atminimo apsaugos tarybą (Rada Ochrony Pamięci Walki I Męczeństwa) Varšuvoje, tarpininkaujant Palenkės vaivada. Be to, savo nuomonę pareikšti turėjo pastato savininko – Suvalkų valstybinio archyvo vadovybė bei vaivadijos paminklų apsaugos konservatorius.

Palenkės vaivadijos įstaiga Balstogėje 2000.X.02 OB.IV.5018/A/20/2000 raštu išdėstė reikalavimus, kokius turėtų atitikti rengiama atmintinė lenta:

- parengti techninį projektą;
- gauti Suvalkų miesto tarybos nuotarmės dėl lentos įmūrijimo kopiją;
- pagrindimą, jog būtina įamžinti 1920 m. spalio 7 d. Lenkijos ir Lietuvos pasirašytą paliaubų sutartį.

Ivykdžius minėtus reikalavimus, Kovų ir kancijų atminimo apsaugos taryba, išnagrinėjusi suvalkiečių prašymą, priimtų atitinkamą nutarimą.

Atrodo, dėl techninių ir formalių reikalavimų nickam nekyla abejonių, tačiau istorinio fakto įamžinimo pagrindimo būtinumą galima suprasti dviprasmiškai. Kodėl?

2000 m. spalio 9 d. TV "Polonia" laidoje Suvalkų sutarties 80-mečio proga Lenkijos istorikai prof. P. Lossowski ir A. Ajnenkietė, kad minėta sutartis – mažos reikšmės dokumentas. Tarptautinės teisės požiūriu ši sutartis kvalifikuojama kaip preliminarai taikos sutartis. Demarkacinė (Kerzono) linija tarp kovojančių šalių buvo

nustatyta tik ligi Merkinės, Varėnos ir Bastūnų. Liniją už Bastūnų nutarta nustatyti vėliau, kadangi lenkai rengėsi išstumti raudonarmiečius. Iš tikrųjų šio tarpo jiems reikėjo planuojamai Vilniaus operacijai – apeiti demarkacijos liniją iš rytų. Šis taktinis manevras lenkų kariams pasisekė.

Diskusijos pabaigoje paaiškėjo, kad Lenkija, kovodama su Raudonąja armija, esant progai išgelbėjo Lietuvą, kuriai garšė tarybinės respublikos, priklausomos nuo Sovietų Rusijos, statusas. Atsiranda ir Lietuvoje panašiai mąstančių istorikų, kurie linkę tokią argumentaciją pripažinti.

Atrodo, lenkų istorikai neapsiriko. 2000.XI.03 laikraštyje "Gazeta Wyborcza" red. Jacek J. Komar straipsnyje "Mostai suartina" gen. Želigovskio "Vilniaus akcijos" 80-mečio proga kalbina Lietuvos istoriką Praną Morkų, kuris galbūt ir atskleidžia "pažangiųjų" istorikų nuomonę. Jis teigia, kad Lietuvoje "Želigovskio akcija" pamažu užmirštama, vertinama kaip kažkoks konflikto "epizodas". Mažėja taip pat visuomenės ir politinių elitų susidomėjimas, šioje srityje vyksta teigiami pakitimai.

Kaltinami tautininkai, kurie XIX š. ir po Pirmojo pasaulinio karo, atmesdami Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tradicijas, kovojo dėl krašto depolonizacijos. Netgi žinomas lietuvis poetas Tomas Venclova, karštas Lenkijos bičiulis, vartojo terminą, "lenkai okupantai". Manoma, kad netrukus, gerai pažinę tikrus "Želigovskio akcijos" planus, lietuviai supras, jog intencija ir padės suartinti tautas, – dėsto P. Morkus.

Ieškoma taip pat gerų Lietuvos mostų. Antai 1939 m. Lietuva atsisakė kartu su hitlerine Vokietija pulsti Lenkiją, būta ir bendrų Lietuvos ir lenkų AK partizanų kovų su NKVD daliniais, pvz. ties Varėna. Lietuvos santykiai su Lenkija ypač pagerėjo atgavus nepriklausomybę. Tačiau tai būtų europietiško masto politika.

Apibendrinus lenkų istorikų išdėstytas mintis, matyti žmonių sugebėjimas argumentuoti ginčą savo pozicija. Kartais ne svarbūs faktai, o interesų supratimas, atkalkamas derybų metu duoda pagedautinų rezultatų.

Baigėsi žiauriausių karų, siaubingiausių totalitarinių sistemų šimtmetis. Eina nauji demokratiniai pagrindais besivienijančios Europos laikai. Negalima užsidaryti kad ir kilniausių tradicijų kieme. Tačiau sudėrinus tautinio išlikimo aspektą su nauja ateitimi norėtusi paklausti, ko verta Suvalkų sutartis šiandien?

Daugelio suvalkiečių manymu, šio istorinio fakto – Suvalkų sutarties pasirašymo 80-mečio įamžinimas netrukdo plėtoti gerus kaimyninius santykius. Tai būtų paskutinis Lenkijos ir Lietuvos negarbingo "epizodo" akordas. Tuomet žmonių kraujopūdis galbūt taptų normalus, ateitį pasitiktume su pasitikėjimu ir viltimi, jog naujuose Europos namuose tautinės mažumos ras deramą vietą.

Kazimieras Baranauskas, "Suvalkiečiai", Suvalkų lietuvių leidinys 2000.IV.24

Laiškas lietuviškam jaunimui

Lietuvių studentų korporacijos "Jūra" archyvas perkliamas į Vilnių

Lietuvių tautai atkūrus nepriklausomą Lietuvą 1990 metais, talkinant Lietuvos universitetų profesoriams ir lietuviškai studentijai, buvo atgaivinta Lietuvių studentų korporacija "Jūra". Netrukus, po mano grįžimo į Kaliforniją, viskas sugriuvo. Atgaivinti nepadėjo gausiai iliustruota 563 psl. knyga *Lietuvių studentų korporacija "Jūra" Lietuvos universitetuose*.

Dabar Lietuvoje stebime lietuviškos jūrininkystės ir laivyno naikinimą, jaunimui ir visuomenei tylin. Nėra "Jūra" korporacijos, nėra gynėjų. Tikiu netrukus lietuviškoje studentijoje, vidurinėse mokyklose atsiras lietuviškiau galvojančių.

Buvęs Lietuvos Švietimo ministeris Juozas Tonkūnas yra pareiškęs: "Mūsų jūra – svarbi, ji ir didieji vartai į platųjį pasaulį, tai Lietuvos plaučiai. Tai viena pačių vertingiausių mūsų brangenybių. Todėl akademiniams jaunims, būdamas visur jautrus, negali būti nejautus, be abejo, yra ir bus jautrus savo jūros reikalams".

Buvęs Lietuvos Susisiekimo ministeris Jokūbas Stanišauskis: "Mielas Kolega, Akademike! Tu nori, kad Lietuva amžinai būtų nepriklausoma. Bet ji neteks laisvės, jeigu bus atstumta nuo savo gaivintojos jūros. Tu nori, kad Tėvynė būtų turtinga.

Bet ji skurs ir vargs, jeigu nenaudos visos žmonijos turtų šaltinių jūra. Tu nori ir dirbi, kad Lietuva spindėtų Pabaltijų kultūros spinduliais, lyg tas mūsų gintaro brilijantas ant lietuvių kaklo. Bet ji bus svetimųjų nustelbta, jeigu liks išstumta iš pažangos ir gerovės kelio – jūros. Atmink tai visuomet!

Mano šiems teigimams geografija ir istorija duoda iškalbingiausių įrodymų. Lietuvos imperija, apėmusi 1,000,000 kvadratinį kilometrų plotą, tragiškai žuvo, netekusi tik 100 km pajūrio. Dėl to kas valdo žemumų žiotis, tas valdo visos Lietuvos likimą".

Kas buvo "Jūros" korporacija, aprašiau minėtoje knygoje, kalbėjau Lietuvos universitetuose, radijuje, filmuose, spaudoje.

Turėtus duomenis apie "Jūros" korp! perleidiu Lietuvos Mokslų akademijos bibliotekai, Žygimantų g. 1-8, Vilnius 2632, Lietuva. Tikiu, atsiras jaunuolių, gal ir vyresnių, norinčių atgaivinti minėtą studentijos vietą visos lietuvių tautos labui. Norintiems visad mielai talkinsiu.

Gero vėjo! Pagarbiai Jūsų –
Algirdas Gustaitis,
7944 W. 4 Street,
Los Angeles, CA 90048, USA
2001 gegužės 10 d.

Susitikimas su Kanados valdžios atstovais rengiant Kanados Baltiečių vakarą parlamento rūmuose. Iš kairės: Pramonės ministeris Brian Tobin, KLB vicepirmininkė Rūta Žilinskienė, parlamento narė latvių kilmės Sarmite Bulte, KLB pirm. Algis Vaičiūnas

Jauniems šauliams reikalinga pagalba

VYTAUTAS PEČIULIS

Ne kartą spaudoje buvo rašyta apie sodybą "Vaiko tėviškės namai" prie Marijampolės. Tai sodyba, kurioje randa prieglaudą apleisti Lietuvos vaikai ir našlaičiai. Sodybą savo gimtinėje įsteigė monsinjoras Vytautas Kazlauskas. Jo rūpesčiu iš gaunamų aukų statomi namai, kuriuose sudaroma šeimyniška aplinka vaikams, jos neturintiems savoje šeimoje. Ten stengiamasi paruošti jaunimą savarankiskam gyvenimui, išauginti dorus ir sąžiningus Lietuvos gyventojus.

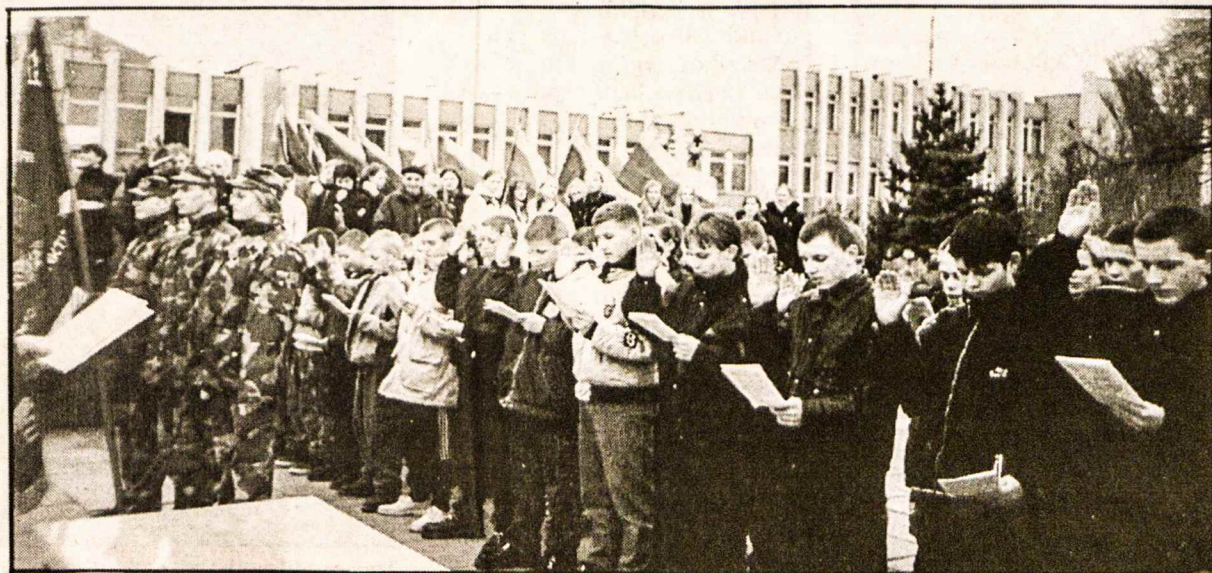
Lietuvos šaulių sąjungos vadovybė pradėjo lankyti mokyklas, norėdami supažindinti jaunimą su šauliška veikla ir nurodyti būdus pasitarnauti tėvynėi. Stodami į šaulių organizaciją, ir jaunų šaulių gretas bei dalyvaudami šauliškoje veikloje, pasirodžia karinei tarnybai. Atėjus šaukiamajam amžiui, jaunuoliai būna susipažinę su kariška įvairumais ir pareigingumu bei ginkluote. Vasaros metu, kai mokyklose būna atostogų metas, jauni šauliai dalyvauja stovyklose ir kartu su patyrusiais šauliais atlieka užsiėmimus gamtoje bei kariuomenės poligonuose.

Jaunųjų šaulių vadai aplanko karo akademiją, kur gauna informacijos kokiomis sąlygomis priimami kariūnai, siekian-

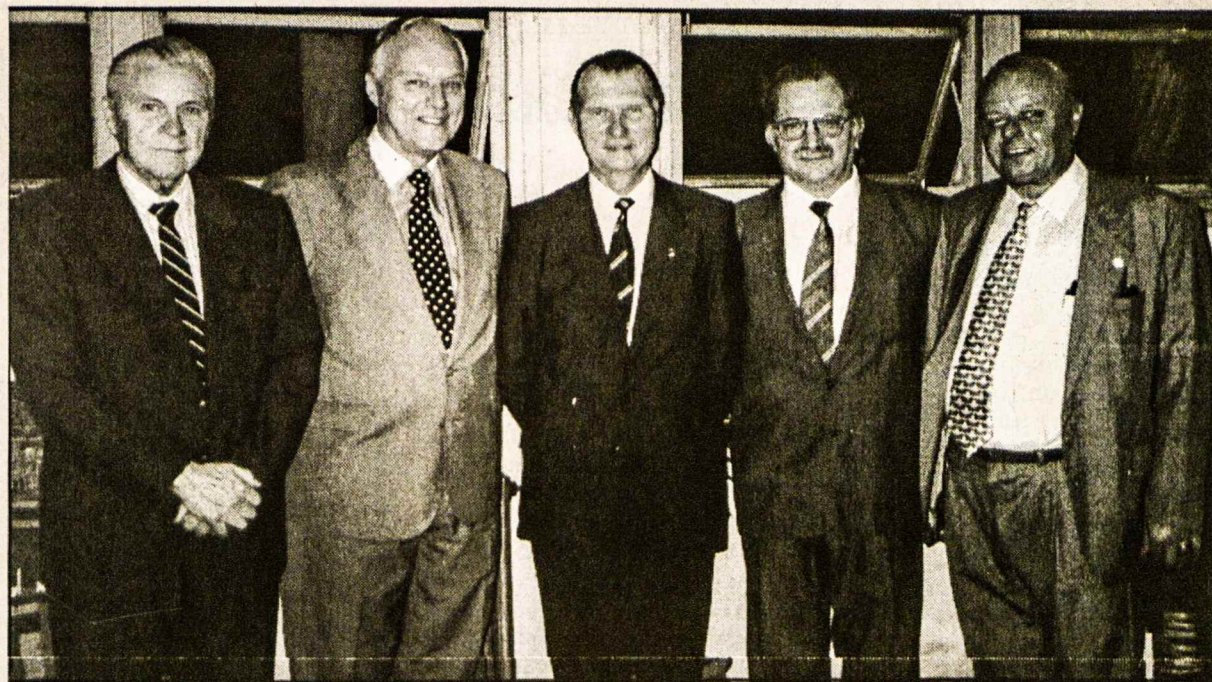
tys karininko laipsnio. Jaunimo susidomėjimas šauliška veikla yra didelis. Ne visi priimami į šaulių organizaciją, nes neužtenka lėšų aprūpinti uniformomis. Esant sunkiai ekonominei būklei, trūksta lėšų aprangai, o jaunimas neturi pinigų ją įsigyti. Gaunama nemažai labdaros siuntų, bet ir tai nepatenkina paklausos.

Apsilankius "Vaiko tėviškės namai" sodyboje Lietuvos šaulių sąjungos vadui, įsisteigę jaunų šaulių būrys. Vadovybės rūpestis – kaip juos aprūpinti uniformomis. Kuopoje yra 30 jaunuolių, kuriems reikalinga pagalba. Kreipiamasi jų vardu į šaulių šaulius ir asmenis, prijauniančius šauliškai veiklai. Užsimota pradėti lėšų vajų. Viena uniforma (kelnės, marškiniai, švarkas, kepurė, ženklai) kainuoja 320 litų, arti 130 dolerių. Todėl kreipiamasi į šaulius, buvusius šaulius ir šauliškai veiklai pritariančius tautiečius išsivijoje skirti pagal išgales auką šiam tikslui. Asmenys, paskyrę auką vienai uniformai, bus garbės aukotojais, įrašyti į būrio rėmėjų sąrašą.

Visais reikalais kreiptis į Vytautą Pečiulį (9 Spencely Court, Weston, Ont. M9P 1N4, Kanada). Daugiau informaciją galima gauti paskambinant telefonu 416-247-2221.

Jaunieji šauliai iš "Vaiko tėviškės namų" atlieka šaulio priesaiką Marijampolėje iškilmių metu
Nuotr. E. Žeizienės

Estijos nepriklausomybės šventėje Argentinos sostinėje Buenos Aires mieste. Iš dešinės: dr. Jonas M. Daujotas – naujasis Lietuvos garbės konsulas Argentinoje, Enrikas Patejūnas – pramonininkas, Peet Pulisaar – Estijos garbės konsulas Argentinoje, Artūras Mičiūdas – Lietuvos informacijos biuro Argentinoje direktorius, Julius Mičiūdas – ALOS tarybos ir Lietuvių centro pirmininkas
Nuotr. Info-biuro

Lietuvos dvasininkai ir KGB voratinklis

Nauji duomenys, rasti sovietiniuose archyvuose, atskleidžiantys dvasininkų prievartavimą

HENRIKAS KUDREIKIS

Ilgokai Lietuvos spaudoje pasigedome šia tema straipsnių. "Naujasis židins – Aidai" 2001 m. 4 nr. išspausdino net tris. Vysk. Jonas Kauneckas rašo: "Netinka man toji tema ir, man regis, niekam nereikalinga". Vis dėlto jis šia tema parašė 5 puslapius. Jo ir kun. Vaclovo Aliulio, MIC, straipsniai pagrįsti daugiausia atsiminimais. Abu bando šią temą nustumti užmarštin. Vysk. J. Kauneckas mano, kad reikia išsivaduoti iš baimės. Kun. V. Aliulis tvirtina, kad dvasininkai yra žmonės – kilnūs ir silpni. Buvo pasiaukojusių didvyrių, buvo ir negarbingai pataikavusių.

Trečias šio numerio straipsnis, parašytas pasauliečio istoriko Arūno Streikaus ne tik įdomus, bet ir giliai sukrečiantis.

Vyskupai ir valdytojai

Karą prieš religiją sovietų Saugumas pradėjo 1941 m. Tačiau dėl karo jų planai ir liko tik planais. 1944 m. rugsėjo 4 d. LSSR Saugumo komisaras Aleksandras Guzevičius pasirašė nurodymą NKGB miestų ir apskrčių skyrių viršininkams, kuriame pagrindinio darbo tarp dvasininkų baras turi būti Katalikų Bažnyčios vadovų apdorojimas, stengiantis juos pajungti sovietinei įtakai. 1945-6 m. bandyta verbuoti beveik visus Lietuvos likusius vyskopus. Buvo panaudoti įvairūs spaudimo būdai. Vilniaus arkivyskupas Mečislovas Reinius už sutikimą bendradarbiauti žadėta paleisti iš kalinimo ir tremties vietų artima jo giminaičius. Telšių vyskupas Vincentus Borisevičius grasinta kalėjimu dėl ryšių su partizanais.

Palenkti Kauno arkivyskupijos valdytoją prel. Stanislovą Jokubauskį buvo atsiųstas iš Sibiro tapęs KGB agentu "Kuo-du" žymus nepriklausomybės laikų veikėjas kun. Vladas Mironas. Prel. S. Jokubauskis pasižadėjo pasirašyti kreipimąsi į kunigus ir tikinčiuosius, raginant nutraukti ginkluotą pasipriešinimą. Nuolatinių išpareigojimų Saugumui jis atsisakė. Visi kiti verbuoti Bažnyčios hierarchai atsilaukė ir nepabijoję KGB grasinimų. Bausmės buvo negailestingos, nes 1947 m. vidurio Lietuvoje liko tik vienas vyskupas.

1947 m. pradžioje neaiškio m. aplinkybėmis mirė prel. S. Jokubauskis. Liko laisva Kauno arkivyskupo vieta. Ši vieta MGB buvo labai svarbi. Tam jie ruo-

šėsi jau 1946 m. Užverbuotas Kauno kapitulos garbės kan. Juozas Stankevičius (agento slapyvardis "Neris"). Elgdamas pagal su emgebistais suderintą planą, t.y. stengdamasis pasirodyti griežtas ir moraliai nepriešingas dvasininkas, užduotį kan. J. Stankevičius atliko sėkmingai. Padedamas MGB ir RKRT igaliojimo 1949 m. jis tapo ir Vilkaviškio bei Kaišiadorių vyskupijų kapitulinio vikaru.

Nuo 1949 m. pabaigos Telšių vyskupijos valdytoju paskirtas kan. Petras Maželis, taip pat užverbuotas MGB (agento slapyvardis "Petrakis"). Iki tol Telšių vyskupiją valdė kan. Justinas Juodaitis, užverbuotas 1945 m. (agento slapyvardis "Telšiškis"). Anot čekistų, jis pranešinėjo niekam vertas žinias arba dezinformaciją, todėl sumistas ir nužudytas 25-riems metams į gulagus.

Taigi jau nuo 1950 m. beveik visas Lietuvos bažnytnes provincijas valdė Saugumo kontroliuojami užverbuoti asmenys.

Kan. J. Stankevičius Kauno arkivyskupijos valdytoju išbuvo iki 1965 m. Šis Lietuvos Bažnyčios laikotarpis ir vadinamas kan. Stankevičiaus epocha. Visos Bažnyčios Lietuvoje veikimo sąlygos priklausė nuo jo santykių su sovietų valdžia.

Kan. J. Stankevičius viešai pritarė režimo vykdomai politikai ir padėjo įgyvendinti, aktyviai dalyvavo užsienio politikos rėmime, įvairiais būdais bandė su laikyti ginkluotą pasipriešinimą. Tiesa, galima pridėti, kad jis neteisingo (nors ir nepasmerkė) masinių tremimų. Kitas kan. J. Stankevičiaus bruožas – stalinistinė pažiūra ir Romos kuriją ir katalikų išsiviją. Savo aplinkraščiuose kunigams reikalavo laikytis sovietų valdžios draudimo katechizuoti vaikus.

Sovietų Saugumas savo agentais 100% nepasitikėjo. 1949 m. jo darbo kabineto telefone buvo įmontuotas slapta pasiklausymo prietaisas. Septinto dešimtmečio viduryje kan. J. Stankevičiaus karjera nutrūko, nes galutinai paaiškėjo, jog Vatikanas neskirs jo vyskupu.

Kunigų prievartavimas

Neliko pamiršti ir eiliniai kunigai. LSSR MGB skyrius "O" kontroliavo tikinčiųjų veiklą ir 1948 m. sausio mėn. turėjo 142 agentus, kurie sekė katalikų dvasininkus. 57 agentai buvo patys kunigai.

Straipsnio autorius pažymi, kad užverbuotų kunigų skaičius nebuvo didelis: iš viso iš 899 kunigų 1956 m. buvo užverbuoti 60. Vėliau valdžia sušvelnėjo, todėl pradėta naudoti karjerizmo ar moralinio kompromitavimo būdai. Taip užverbuoti kunigai buvo patikimesni už palūžiusius dėl bausmės baimės. Sovietų Saugumas naudodavo netik jiems žinomus tikrus mora-

liai abejotino elgesio faktus, bet ir neretai patys "sukurdavo". Čia tenka prisiminti kun. Zdebskio atvejį.

Vienintelai tuo metu Lietuvoje veikusiai kunigų seminarijai sovietų Saugumas taip pat skyrė daug dėmesio. Sovietų puoselėtas idealas, kad ji rengtų tik ištikimus valdžiai ir menkai pasirengusius ar netinkamus kunigystei ganytojus, buvo blogai maskuojama paslaptis. Bolševikams nesisekė verbuoti agentus klierikų tarpe. 1955 m. seminarijoje buvo tik 3 užverbuoti agentai. Bet tarp dėstytojų jau buvo 4 MGB agentai. Seminarijos rektorius kan. Kazimieras Žitkus (agentas slapyvardžiu "Radeikis").

1970-1980 m. visų vyskupijų ir seminarijų vadovybės priklausė MGB agentūriniam tinklui. 1959 m. Romon studijuoti buvo pasiūsti kunigai Viktoras Butkus ir Romualdas Kriščiūnas, abu MGB agentai (pirmas slapyvardžiu "Pušis", antras "Saulė"). Kun. V. Butkus 1989 m. tapo kunigų seminarijos rektoriumi, o kun. R. Kriščiūnas 1978 m. – Panevėžio vyskupijos apaštalinio administratoriumi. Kun. R. Kriščiūną užverbavo 1950 m. stojant seminarijon. Jis pranešinėjo apie savo dėstytojus Augustiną Vaitiekaitį ir Praną Kuraitį. Juos suėmė 1952 m.

1965 m. vyskupu įšventintas Juozas Matulaitis-Labukas jau 1959 m. pasirašė raštą, kad palaikys ryšius su MGB pareigūnais. Vėliau įjungtas į oficialų agentų sąrašą (agento slapyvardis "Daktaras"). IV-to Vatikano II susirinkimo metu prelatu titulu gavęs Vilniaus arkivyskupijos valdytojas Česlovas Krivaitis (agento slapyvardis "Gediminas") ir Kaišiadorių vyskupijos valdytojas Povilas Bakšys (slapyvardis "Putinas") buvo MGB agentai.

Vyskupas Labukas užėmė kan. J. Stankevičiaus vietą. Jis puikiai tiko šiam vaidmeniui, nes Stalino laikais praleido 10 metų gulaguose, turėjo gerus santykius su didelę autoritetą turėjusiu vysk. Teofilu Matulioniu.

Straipsnio autorius pažymi, kad anksčiau užverbuoti dvasininkai per ilgesnį laiką prarasdavo aplinkinių pasitikėjimą ir negalėdavo tinkamai atlikti MGB jiems keliamų užduočių.

1980-1990 m. pradžioje jau metami šalin susikompromitavę iki šiol svarbiais laikyti agentai. Iš Vilniaus arkivyskupijos valdytojų atsistatydino prel. Č. Krivaitis, vysk. R. Kriščiūnas neteko Panevėžio vyskupijos administratoriaus teisių. 1979 m. mirė vysk. Labukas.

"Iš Bažnyčios tačiau neišvalytos besidraikščios ankstesniais dešimtmeciais verpto voratinklio atplaišos dar ilgai kels prieštarų jausmų" – rašo Arūnas Streikas.

Atrodo, kad autorius parašys ateityje šia tema daugiau.

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška ir įrūša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

“Amerikos lietuvio” gimtadienis

EDVARDAS ŠULAITIS

2001 m. gegužės 5 d. “Amerikos lietuvio” savaitraštis atšventė savo pirmąjį gimtadienį, išleidamas 53-įj numerį (2000 m. gegužės 5 d. pasirodęs naujas laikraštis vadinosi tik “Lietuviu”, o nuo antrojo numerio pasivadino dabartiniu vardu).

Šio laikraščio sumanytojas, redaktorius ir leidėjas, ne taip seniai iš Lietuvos atvykęs jaunas vyras – Bronius Abrutis, (Lietuvoje užsiėmęs laikraščio leidyba) tokiais žodžiais tada kreipėsi į skaitytojus:

“Šiandien mes žengiame pirmąjį žingsnį į jūsų namus, įstaigas, parduotuves. Norime tapti jūsų pagalbininku ir draugu. Mūsų tikslas – suteikti jums kuo daugiau informacijos bet kuria tema iš Lietuvos ir iš viso pasaulio. Tikimės, kad naujasis leidinys sudoms visus lietuvius”.

Šio pirmojo numerio visą tirazą pats leidėjas išdalino Cicerio prie Mortono gimnazijos, kur ten vyko nauja Čikagos lietuvių operos kolektyvo premjera. Pamažu pradėjo ateiti prenumeratorai, o kiti tautiečiai jį pirkto pavieniais egzemplioriais. Ir štai po metų laiko šio naujojo savaitraščio jau spausdinama daugiau kaip tūkstantis egzempliorių.

Sunki buvo šio laikraščio pradžia – kurį laiką jame darbovisi tik pats leidėjas B. Abrutis, būdamas ir vienintelis jo redaktoriumi. Kiek vėliau į redakciją kolektyvą įsijungė Regina Oraitė, Edvardas Šulaitis, Eglė Merkytė, Vaiva Ragauskaitė. Pirmosios dvi žurnalistės jau spejo įsidarbinti kitur, tačiau likusieji dar vis veža nelengvą redagavimo ir leidimo darbą.

Šiandien “AL” yra vienintelis privatus žmogaus leidžiamas lietuviškas laikraštis Š. Amerikoje. Jis yra savotiškas unikuamas – neturi redakcijos bei administracijos atskirų patalpų. Jis yra įsikūręs privačiame leidėjo ir redaktoriaus bute. Taigi šio laikraščio leidimo “virtuvė” yra visai prie pat buto virtuvės. Pats leidėjas ir redaktorius turi dar kitą darbą – prižiūri mažametį savo sūnelį, o taip pat ir ne ką didesnę kaimynų mergaitę. Jo žmona – Sandra Tamašaitytė turi uždirbti šeimai pinigų, o grįžusi iš darbo – dar tvarkyti laikraščio prenumeratorus reikalus ir gelbėti tekstų surinkime. Taigi šiame laikraštyje nėra nė vieno žmogaus, kuris galėtų prie laikraščio leidimo dirbti pastoviai. Kai kurie iš redakcijos ne-

gauna jokio atlyginimo.

Tik tokiomis sąlygomis laikraštis iki šiol gali pasirodyti. Jo likimas, žinoma, nėra užtikrintas. Beje, šis savaitraštis yra vienintelis Š. Amerikoje, kuris prenumeratoriams yra siuntinėjamas pirma pašto klase. Reikėjo šiek tiek apkarpyti laikraščio kraštus, norint išlaikyti minimalų svorį, kad būtų galima vieną egzempliorių siuntinėti už 34 centus. Dabar yra galvojama didinti laikraščio puslapių skaičių (iš 8 iki dvylikos), tačiau susiduriama su svoriu, nes tada reiktų paštu už vieno egzemplioriaus persiuntimą mokėti jau 55 centus. O prie dabartinio pašto patarnavimo pasikliauti pigesne antra klase negalima, nes į tolimesnes vietas tokios siuntos keliauja 2 – 3 savaites.

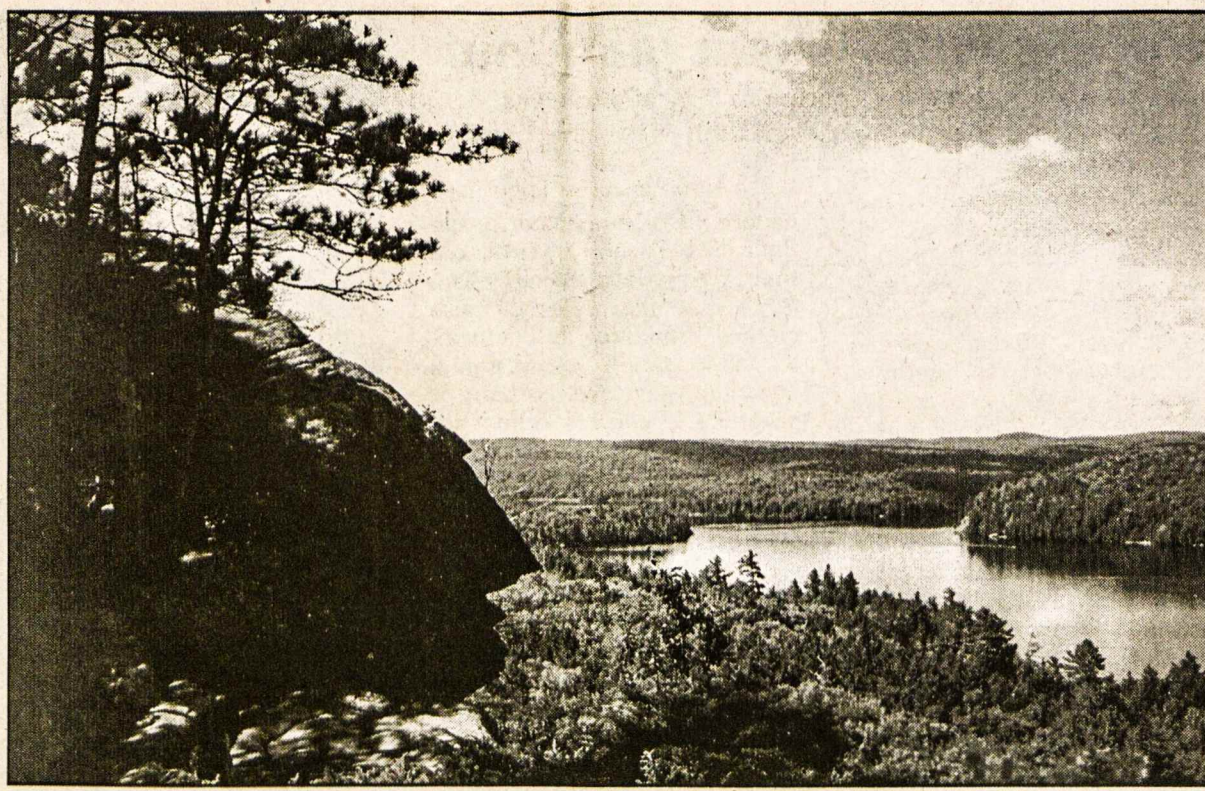
Beje, daugiau kaip pusė šio naujojo savaitraščio skaitytojų yra naujai iš Lietuvos atvykusieji tautiečiai. Tad ir dauguma medžiagos bei skelbimų yra jiems skirti. Tačiau jame vietos randa įvairios temos, liečiančios platų interesų lauką. Laikraštis nė vieno neskirsto į “mes” ir “jūs”. Tai toks yra šio leidinio leidėjo credo.

Br. Abrutis į ateitį vis žiūri optimistiškai. Jo akirtyje – gausūs naujieji ateiviai iš Lietuvos, kurių eilės vis didėja. Tai vis skaitytojai, kuriuos jis nori įtraukti į lietuvišką šeimą. Jis stengiasi, kad ir šie naujieji, skaitydami laikraštį, sužinotų apie Čikagoje, jos apylinkėse ir kitur vykstančią lietuvių veiklą, šio krašto lietuvių problemas ir taip palaikytų ryšį su savo tautiečiais net ir gyvendami svietimame krašte.

Pirmasis “AL” gimtadienis bus paminėtas gegužės 27 d. Pasaulio lietuvių centre ir prie jo esančiame sodelyje. Čia tą dieną nuo 12 valandos, tuo pat po pamaldų Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje prasidės gegužinė, kurios metu įvyks ir trumpas sukaikties paminėjimas.

Programoje dalyvaus: Algimantas Barniškis su savo ansambliu, “Čikagos aidai” (Artūras Blažukas ir Povilas Strolia), Arūno Augustaičio muzikos grupė, muzikantas ir solistas Virgis Švabas bei kiti. Žada būti lietuviško maisto ir kitų pramogų.

Į “AL” redakciją bei administraciją kreiptis šiuo adresu: 7349 W. 55th Place, Summit, IL 60501, tel. ir faksas – 708 594-2586.

Vaidzas iš Ontario provincijos Muskoka – Algonquin parko

Nuotr. R. S. Jonaitienės

Kiekvienas partizanas - ištisas romanas

Šešių Žemaitijos partizanų veikla ir likimas

JUOZAS VITĖNAS

Pasinaudodama išlikusiais užrašais ir dar gyvų partizanų atsiminimais, Janina Semaškaitė parengė pasakojimą “Priesaiką” apie šešis Žemaitijos partizanus. Didžioji knygos dalis (5-168 psl.) skirta JONUI SEMAŠKAI-LIEPAI, kuris 1930 m. baigė Karo mokyklą Kaune ir buvo paskirtas į DLK Gedomino pulką Ukmergėje. 1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, ardan jį kariuomenę, jis slapstėsi.

Atėję vokiečiai siūlė jam tarnauti jų pajėgose, bet jis atsisakė. Steigiant savisaugos dalinius, jis buvo paskirtas septinto bataliono kuopos vadu. 1941 m. jo batalionas pasiūstas prie Dno upės, o sekančiais metais dalyvavo kautynėse prie Stalingrado. Prasimušęs iš apsupimo su dalim savo vyrų grįžo į Lietuvą, bet netrukus buvo įsakytą vykti į šiaurės frontą prie Ladogos ežero ir pakeisti 13-to bataliono vadą.

Iš ten jo batalionas buvo perkeltas į Kuršą, kur, artėjant rusams, jis su keliais bendražygiais pasitraukė į Lietuvą, pasiekė Varnių ir pasivadinęs Liepa įsijungė į partizanus, kurie tuomet veikė kaip Lietuvos laisvės armija.

Netrukus susitiko su kpt. J. Norieika – gen. Vėtra, kuris jam pasiūlė vadovauti Žemaičių legionui. 1946 m. kovo 12 d. parti-

zanų būriai gavo gen. Vėtros pasirašytą atsisaukimą į tautą ruošti ginkluotam sukilimui. Taip pat buvo parengtas “Lietuvių tautos atsisaukimas į laisvąsias pasaulio tautas” ir bandyta jį pasiūsti į Vakarų per Amerikos ambasadą, bet ambasados pareigūnas atsisakė jį priimti. (81 psl.)

1946 m. kovo 16 d. KGB agentai padarė kratą Lietuvos tautinės tarybos (LTT) narės Onos Lukauskaitės-Poškienės bute, kur buvo paimti LTT ir karinės vadovybės dokumentai. Sekantį mėnesį buvo suimti 32 Žemaičių legiono nariai – vadai, ryšininkai, štabo pareigūnai.

Semaška-Liepa buvo suimtas balandžio 15 d. (85 psl.). Jo teismas įvyko Telsių teatre salėje 1946 m. spalio 13 d. Mirties bausmė sušaudant buvo pagal Saugumo dokumentus įvykdyta 1947 m. sausio 21 d., bet pagal 1997 m. lapkričio 20 d. medicinos ekspertizę jis buvo kirviu užkapotas (134 psl.).

Bronių Butėną sovietų okupacija užklupo bebaigiant Karo mokyklą Kaune. Sovietų ultimatumu metu jis atliko praktiką ryšių batalione, kuris 1941 m. gegužės mėn. buvo staiga išsiųstas į Varėnos poligoną, kur, sekantį mėnesį kilus karui, buvo įsakytą trauktis į rytus. Butėnas, pabėgęs, ir netrukus pateko į vokiečių rankas, kurie jam leido prisijungti prie lietuvių dalinių Kaune. Taip jis pateko į septintą lietuvių savisaugos batalioną, kuriam vėliau vadovavo kpt. J. Semaška.

1942 m. per Velykas jo batalionas buvo išsiųstas į Ukrainą ir netrukus atsirado prie Stalingrado. Prasilaūžęs iš apsupimo, Butėnas atvyko į Kauną, kur netrukus buvo sudarytas naujas pulkas ir pasiūstas į Rytų Lietuvą kovoti su sovietų partizanais. Artėjant frontui, Butėno batalionas buvo grąžintas į Kauną ir iš trijų batalionų buvo sudarytas Pirmasis Lietuvos pėstininkų pulkas (190 psl.). Tačiau netrukus vokiečiai jį nuginklavo, karius apėmė vokiečių uniformomis ir išsiuntė į Vokietiją, kur jie pateko į amerikiečių rankas, o tie juos atidavė rusams, kurie juos nugalėto ir Armėniją. Ten jie kasė žemines, dirbo laukuose ir buvo tardomi. Pagaliau paleido, ir Butėnas 1946 m. lapkričio 10 d. grįžo į Kauną, gavo darbą, bet 1950 m. sausio 30 d. buvo vėl suimtas, po tardymo birželio 30 d. nuteistas 25 metams laisvės atėmimo ir išvežtas į Rusinovo lagerį. Po Stalino mirties jis padavė skundą, kad neteisinau nuteistas, buvo perkeltas į Mordovijos lagerį, kur jo byla buvo peržiūrėta. Jis po šešerių metų kalnimo buvo paleistas ir grįžo į Lietuvą.

Zigmas Daulenskis 1942 m. lankė gimnaziją Kretingoje ir dažnai nuvykdavo į Vokietiją, iš kur partizanams atveždavo ginklų. Tuo metu Kretingoje veikė didelis Lietuvos laisvės armijos būrys ir jis 1943 m. pasiuntė Daulenskį į žvalgybos mokyklą Vokietijoje, kur jis šaudymo varžybose laimėjo antą vietą ir kaip dovaną gavo sidabrinę kulka. Įsijungė į partizanus kaip žvalgas ir pasivadino Sidabrine kulka.

Plateliuose įvykusiame LLA vadų suvažiavime buvo aptarta

partizanų žvalgų taktika: veikti pavieniai ar grupėmis. Daulenskis pasisakė už pavienių veiklą ir buvo paskirtas į Telsius, kur suorganizavo pogrindį. Tuo metu iš lėktuvo buvo nuleista Adolfo Kubiliaus parašutininčių grupė, kuri įsteigė Žemaičių legiono štabą (209 psl.). Šiam štabui žlugus, Daulenskis ėmė veikti savarankiškai: suorganizavo tris žvalgų būrius, kurie sudarė kuopą.

Liepojos fronte vokiečiams kapitulijavus, į Plungę atvyko mjr. J. Semaška-Liepa. Buvo įsteigtas naujas Žemaičių legiono štabas. Daujenskis paskirtas Telsių kuopos vadu (214 psl.). 1945 m. rudenį jis nuvyko į Telsius ir buvo NKVD suimtas, nuteistas 10 m. lagerio ir 5 metams tremties, išvežtas į Uchtos, iš ten į Intos lagerį. Po Stalino mirties nelegaliai grįžo į Lietuvą, bet negalėjo gauti darbo. Netekęs kantrybės, parašė į Maskvą, kad jei neduos darbo, jis vėl grįš į mišką. Tuomet buvo įregistruotas, kurį laiką dirbo Kintų kultūros namuose, bet Saugumas jį ir toliau persekiojo.

Steponas Grybauskas, mokydamasis Telsių gimnazijoje, lankydavosi pas plk. P. Budraitį, kuris jam pasiūlė įsijungti į Lietuvos laisvės armiją. Kad galėtų jai padėti ir turėtų dokumentus, jis įstojo į Reicho darbo tarnybą (298 psl.), bet netrukus gavo įsakymą vykti į Vokietiją. Ėmė slapstytis. 1944 m. įstojo į gen. Plechavičiaus organizuojamą Vietinę rinktinę, kuriai išisklaidžius atsidūrė Platelių miškuose.

Baigiantis karui, partizanai būrėsi apie Žarėnus, gyveno drėgnuose bunkeriuose. Grybauskas susirgo, gydėsi apistojęs pas kleboną netoli Plungės, kur jis buvo suimtas ir nuvežtas į Telsius ir ten su kitais uždarytas buvusioje sinagogoje. Iš jos išsilaužė ir su H. Petkevičiumi nuėjo į Plungę (252 psl.).

Tuomet Žemaičių legiono štabo pagrindinis bunkeris buvo Skirpsčiuose. 1945 m. pavasarį štabas buvo sunaikintas, tačiau išlikę toliau veikė Kunigaikštienės miškuose, kur atvyko mjr. J. Semaška ir perėmė legiono vadovavimą, patarė partizanams legalizuotis (262 psl.). Grybauskas paklausė. Jam legalizuotis buvo lengviau, nes jis jau buvo žinomas sportininkas. Klaidėdos krepšininkai jam pasiūlė žaisti jų komandoje, dirbti treneriu. Jis sutiko, bet ryšių su

(Nukelta į 7-tą psl.)

Norintiems įvaikinti iš Lietuvos

Mielas skaitytojau, jeigu buvote paveiktas straipsnių, aprašančių Lietuvos našlaičių gyvenimą, jeigu buvote sugraudintas liūdnų, jaunų veidelių, gailiai žvelgiančių iš nuotraukų, jeigu neradote sau vietos namuose paskaitės aprašymus apie gyvenančius šiukšlynuose, paliktus be priežiūros, alkanus, pelių apgraužtus, kankinamus, sužalotus, nužudytus, sudegusius, paliktus sušalti, parduodamus vaikus, ir, jeigu esate vienas iš tokių skaitytojų, kuris nori ne tik tokius straipsnius paskaitės padūsauti ir padejuoti, bet nori kaip nors padėti Lietuvos našlaičiams, – šis draugiškas perspėjimas skirtas jums. Jeigu nuspręsite šelpiti našlaičius Lietuvoje pinigais per tokias labdaros organizacijas, kaip “Lietuvos našlaičių globa”, kuri tiesiogiai (o ne per valstybines įstaigas) parūpina labiausiai vargstančių šeimų vaikams šiltus pietus mokykloje, batus ar sąsiuvinus ir t.t., tai tikrai labai palengvinsit labiausiai likimo nukriaušytą žmonių dalį.

Bet, jeigu skaityti straipsniai ir matytos nuotraukos paskatins jus žengti “didesnį žingsnį” ir pasiūlysit Lietuvos našlaičiams ne tik pinigų, bet ir savo namus, tėvus, išsilavinimą, pasiūlysit dailint viskuo, ką patys turite, – būsite labai nustebinti, kad jūsų pagalbos Lietuvos biurokratams nereikia. Taigi, mielas skaitytojau, kad nebūtumėte nemaloniai nustebintas po kelių metų laukimo, sugaišimo laiko, vėlais išleistų pinigų, nesijaustumėt ištrūkęs iš “biurokratinės mašinos” kaip jaučiasi ištrūkęs iš vanago nagų aplamdytas ir suluošintas viščiukas, pateiksime šiam straipsnyje faktus apie Lietuvos našlaičius, kuriuos gavau iš Lietuvos įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorės Giedrės Žentelytės 2001.IV.04. Ciuoju:

Įvaikintų vaikų skaičius Lietuvoje mažėja, nes paskutiniaisiais metais lietuviai daugiau ėmė globoti vaikus, o ne įvaikinti. Praėjusiais metais sumažėjo ir užsienio valstybių piliečių įvaikintų vaikų skaičius, bet tai lėmė objektyvios priežastys. Viena iš jų – nuo 2000.II.28 iki 2000.VIII.01 įvaikinimas užsienio valstybių piliečiams Lietuvoje buvo sustabdytas. Per laikotarpį nuo 2000.VIII.01 iki 2001.I.01 užsienio valstybių piliečiai įvaikino 24 vaikus Lietuvoje. Vaikų, kuriuos galima įvaikinti, skaičius žymiai nesikeičia ir jų labai nedaugėja. Šiuo metu įvaikinamų vaikų sąrašas yra apie 270 vaikų, iš kurių truputį daugiau nei šimtas yra jau globojami lietuvių šeimose ir artimiausioje ateityje bus įvaikinti. Du trečdaliai šių galimų įvaikinti

Du trečdaliai šių galimų įvaikinti vaikų yra vyresni nei 5 metų. Tai gi vaikų globos namuose auga labai daug vaikų, kurie dažnai negali augti savo šeimose dėl materialinių priežasčių, tačiau jie negali būti įvaikinami, kadangi turi tėvus. Lietuvių, pageidaujančių įvaikinti vaiką (-us), sąrašas šiuo metu yra 155 šeimos/asmenys, o užsienio valstybių piliečių, pageidaujančių įvaikinti vaiką (-us), sąrašas – 400 šeimų/atstovų.

Jeigu manote, kad svarstant vaiko įvaikinimą į užsienį bus atsižvelgiama, kad esate katalikai, lietuviai, kad šeimoje kalbate tik lietuviškai, kai prižadate įvaikintą vaiką išauginti lietuviu, kad jūsų šeimos draugai yra lietuviai, kad priklausote lietuviškai parapajai, kad ruošiatės būsimą vaiką leisti į lietuvišką mokyklą, kad net gal planuojate ateityje grįžti į Lietuvą, kad... Jūs – naivus. Dabartiniai Lietuvos įstatymai neatsižvelgia nei į vieną minėtą aplinkybę ir nesuteikia jokios pirmenybės užsienyje gyvenantiems lietuviams prieš užsieniečius, įvaikinant vaiką Lietuvoje.

Tiesa, įvaikinimo įstaigos direktorė savo laiške mini, kad 2001 metų liepos mėnesį gal bus pakeisti įstatymai ir Lietuvos piliečiai, gyvenantys užsienyje bei turintys lietuvišką kilmę, galėtų būti “įrašomi į visišką atskirą sąrašą ir turėtų pirmenybę įvaikinant”. Čia aš labai didelį dėmesį kreipčiau į žodėlį “gal”, nes gal taip įvyks kaip manoma, o gal įvaikinimas bus ir vėl į užsienio valstybes... visiškai sustabdytas neribotam laikui apie tai visai nepranešant jums.

Nutarimas įvaikinti yra ne vieno momento sprendimas, ir, jeigu šeima nusprendžia pradėti įvaikinimo procesą, ji pasineria į tai vis širdimi ir protu. Planuoja kitokią šeimą ateitį, perplanuoja visus savo prieš tai susikurtus planus, nes pradeda “matyti” savo šeimoje naują šeimą narį. Praėjus keliems laukimo metams ir tvirtai susigvenus su naujais planais, yra labai sunku širdyje ir mintyse gimusį kūdikį “palaidoti”, nes vieną dieną sužinai, kad buvai tik naivus ir leidaisi “vedžiojamas už nosies”.

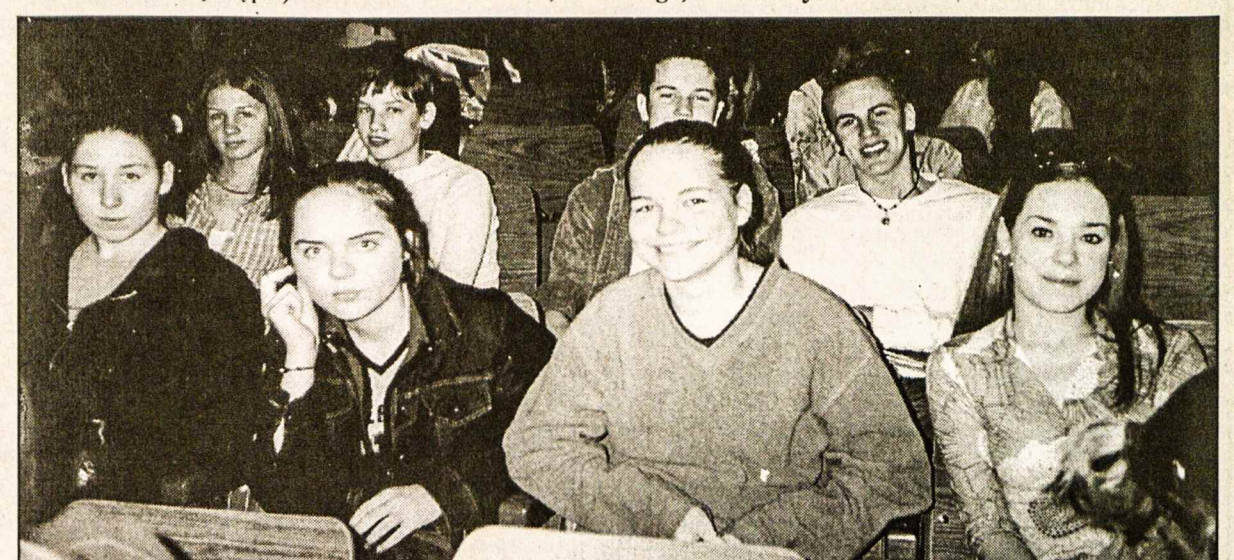
Taigi nebūk naivus. Prieš pradėdamas investuoti į našlaičių gelbėjimą savo emocijas, pinigus, laiką – gerai pasvarstyk. Lietuvių išmintis nesena: “dešimt kartų matuok ir tik tada kirpk”. Ir dar perspėk draugus bei kaimynus amerikiečius, nes, kiek teko girdėti, jiems bandymai įvaikinti Lietuvoje kai- nuoja ne tik emocinius ir dvasinius išgyvenimus, bet ir dešimtimis tūkstančių didesnius pinigus.

Su pagarba –
Vitalija ir Jonas Dunčiai

Dalis Toronto lituanistinių kursų moksleivių tautinių mokyklų susitikime Don Bosco mokykloje. Iš kairės: V. Paulionytė, J. Smalytė, A. Valaitytė, L. Puterytė, V. Pečiulytė; II eilėje D. Šileika, L. Bražukaitė, S. Dziengo, R. Samonytė

Nuotr. N. Benotienės

Toronto lituanistinių kursų moksleivių dalis tautinių mokyklų susitikime Don Bosco mokykloje. Iš kairės: A. Rusinaitė, J. Smalytė, A. Benotaitė, V. Paulionytė, A. Vaičiūnas, E. Stravinskaitė, T. Kuras, J. Sondaitė

Nuotr. N. Benotienės

ČESLOVAS VALDEMARAS OBCARSKAS

Vieniškoje saloje

Visą gyvenimą gyvenau vieniškoje saloje, Apsuptas lietu ir vėjų.

Bet gyvenant joje mane gaubė ramybė Ir mano ilgesingos svajonės.

Taip pamylėjau salos ramybę ir tylą.

Ir nesigailiu dabar,

Gyvenimui praėjus,

Vienišką salą mylėjęs.

Upė

Gyvenimas, kaip upė bėga,

Į vandenyną nešdama manas mintis.

Pakrantėje lieka vieniši žilvieniai,

Ir aš nerandu kelio grįžti į gimtus namus.

Išeinant

Atsisveikinant su gyvenimu

Nedaug kas palieka:

Kelios varpinės

Ir vienišos bažnyčios bokštas

Arba kapinės ant kalvos,

Kurias naktimis lanko tik vaiduokliai.

Lieka taip pat neišsipaustinti jaunystės eilėraščiai.

Lieka ankstyva meilė,

Palaidota po liepom.

Lieka Lietuvos partizanai,

Užkasti pelkynuose.

Gyvenimas

Gyvenimas – tai burė okeane –

Sumirguliuoja ir tolybėje pranyksta, –

Ir taip praėjė dienos nesugrįžta.

Palieka tik numirusio mėnulio tuščias lankas.

Ant vandenyno kranto

Gyvenimas. Ir vandenynas.

Jo bangos šniokšdamos vis nuolatos paviršium

kyla.

Aš sėdžiu vienišas pakrantėje,

Mylėdamas ir užėjus ir tylą.

Pavasario paukščiai

Nors jau ir žydi parkuose pavasarinės gėlės,

Bet mano širdyje sunku ir neramu.

Galbūt todėl, kad jau gyvenimas praėjo,

Ir džiaugsmo paukščiai aplenkė manus

namus.

Pavasario lietus

Lietaus lašai į mano širdį krenta.

Tolybėj dunksu bundantys miškai.

O aš einu pavasario pakrante,

Ir nežinau, kur baigias jo keliai.

Poezija

Poezija, tartum jauna mergaitė,

Nueinanti pavasario alėjom.

Ją lydi saulė ir pražydęs vėjas,

Iš tolimų šalių atėjęs.

Bet rudenį artėjant,

Ir vėl ji iškeliauja

Į tolimus nežinomus kraštus.

Palieka vien tik lygumos numirę,

Ir vėjas, žarstantis gelvus lapus.

Žalia naktis

Žalioj naktį ramūs medžiai,

Pakrantėje tvenkinio sustoje,

Sapnuoja tolimas žvaigždės.

Toli už horizonto loja šunys.

Dangun suspindusi aušrinė

Jau sveikina atbundančias girias.

Epilogas

Surinkau pavasarius, žalias girias ir vėją,

Ir savo širdin įrašiau.

Kadaise aš vaikystėj juos labai mylėjau,

Nors dabar senatvėj apie juos daugiau

neberašau.

Bet vis dėlto savoj širdyje

Juos visus kasdieną vis matau.

2001 - Britanija

Koncertas seserų vienuolyne

Kaip ir kiekvieną pavasarį, taip ir šį N. Pradėtosios Marijos seserų vienuolyne Putname, CT, buvo ruošiamas religinės muzikos koncertas – vėjus, skirtas remti „Neringos“ stovyklai. 2001 m. balandžio 8 d. popietė nebuvo pavasariškai šilta, bet įžengus į vienuolyną seselės šildė savo miela šypseną ir švetingumą. Pilnutėlė vienuolyną salė svečių nekantriai laukė koncerto. Daugeliui iš klausytojų tai buvo naujiena. Programą, kuri vadinosi „Viriditas“ (Atžalynas), atliko solistė ir aktorė Laima Rastenytė-Lapinskienė ir kompozitorius Darius Lapinskas. Buvo atliekami viduramžių benediktinų vienuolės Hildegard von Bingen (1098-1179) kūriniai: muzika, poezija, rodos spalvotos jos piešinių skaidrės.

Hildegard von Bingen buvo nuostabi moteris, kurios darbais per paskutinį dešimtmetį susilaukė plataus pripažinimo. Ji kilusi iš turtingos šeimos, kurioje buvo pati jauniausia. Būdama aštuonerių metų įstojo į vienuolyną. Savo vizijas ir pradėjo užrašinėti sulaukusi keturiasdešimt metų. Tada ji buvo Bažnyčios hierarchijos pripažinta pranaše. Pats popiežius Eugenijus, susipažinęs su jos raštais „Scivias“, pareiškė, kad tai Dievo įkvėpti kūriniai.

Hildegard yra parašius daug knygų apie sveikatą, teologiją ir politiką. Jos muzika išsiskyrė savo originalumu. Nors ji buvo savamokslė, tačiau ji išdrįso ieškoti ir atrasti kažką naujo muzikoje, tuo sulaužydama ir pastumdama į priekį nusistovėjusią tuo laiku muzikinę tradiciją. Visoje jos kūryboje atsispindi begalinė meilė Kristui. Juo geriau susipažįsti su vienuolės kūrinių, juo giliau gali įžvelgti šios nuostabios moters dvasinį pasaulį.

Jaukioje salelėje pynėsi solistės balsas, kompozitoriaus pirštai paliestų fortepijono klavišų garsai, rodomų skaidrių paslaptįgumas, pirmieji aktorės ištarti žodžiai: „Žalia, žalia...“ ir net fortepijono apšviečiant žalia švieselė, primenantį artėjantį pavasarį. Pynėsi viskas... Viskas tarsi papildė vienas kitą ir sudarė dvasiškai turtingą visumą. O esantys ten klausytojai įsipyne į tą visumą ir nuščiuvę traukė į save kiekvieną išgirstą akordą, kiekvieną ištartą žodį, kiekvieną pamatytą vaizdą. Greitai pralėkė laikas.

Kiekvienas partizanas...

(Atkelta iš 6-to psl.)

partizanas nenutraukė. 1946 m. sausio 9 d. ji sovietiniai saugumiečiai suėmė, nuteisė 10 m. lagerio, 5 metams tremties ir išvežė į Sibirą.

Justinas Garšva, dar nebaisęs Raseinių žemės ūkio mokyklos, 1942 m. įsijungė į Lietuvos laisvės armiją, o 1944 m. išgirdęs per radiją apie Vietinės rinktinės steigimą, Raseiniuose užsiregistravo, buvo pasiūstas į Seredžiaus kareivines ir pradėjo apmokymą. Vokiečiams siekiant VR nuginkluoti, jos vadai įsakė išsiskirstyti, ir jie, persikėlę per patvinusį Merkį, grįžo namo.

1944 m. spalio mėn. Garšvos apylinkėse, Pamituvio kaime, Girkalnio valsčiuje, pasirodė rusai, ėmė plėšikauti. Vyrai pradėjo slėptis miškuose. Garšva prie jų prisijungė ir tapo partizanu (284 psl.). Susibūrę vietos partizanai ėmė prieštintis, o rusai pradėjo „šukuoti“ miškus. Aprimus kautynėmis, 1945 m. sausio 10 d. Garšva grįžo į tėviškę, kur gavo savo būrio vado įsakymą legalizuotis (288 psl.). Įstojo į Belvederio pienininkystės mokyklą, sudarė partizanų

Nutilo fortepijonas, užgeso švieselė, solistai paliko sceną. Bet liko neišdildomas prisiminimas to, ką išgirdome ir pamatėme.

Padėka priklauso koncerto organizaciniam komitetui – pirmininkei Aldonai Prapuolnytei, provincijolei sesei Paulėi Savickaitėi, nariams: Gitai Kupčinskienei (N. Pr. Marijos seserų Amerikoje rytinio pakraščio rėmėjų valdybos pirmininkei), Sofijai Šakalienei, Gintarei Ivaskienei, Danai Grajauskaitei („Neringos“ stovyklos direktorė), dr. Česlovui Masačiui, Juozui Rygeliui, Romui Drazdauskui, Gintarui Čepui, Aidui Kupčinskui, solistei ir aktoarei Laimai Rastenytė-Lapinskienėi ir kompozitoriui Dariui Lapinskui už gražų ir įdomų programos atlikimą.

Po koncerto Dana Grajauskaitė priminė, kaip yra svarbu išsaugoti mūsų gilią tradiciją, papročius, lietuvišką kalbą ir dainą, tarpusavio santykius ir supratimą bei meilę artimui, meilę Lietuvai. Visa tai ir yra ugdoma vasarą „Neringos“ stovykloje.

Nuosirdų acū tarė tiems, kurie atvyko į koncertą – vaiv, visiems, kurie savo aukomis padeda ir padės išsilaikyti nuostabiam Vermonto kampeliui, kur vasarą nenutyla aidėjęs vaikiškas klegėjimas, kur vakarais draugystės laužas suburia ir šildo tiek didelius, tiek mažus, kur kiekvieno širdyse – Lietuva, o lūpose lietuviškas žodis.

Visi svečiai buvo pakviesti toliau pabendrauti ir diskutuoti prie vaišių stalo. Ir čia pasižymėjo lietuviškas vaišingumas. Daugybė įvairiausių patiekalų ir gardumynų. Mes dėkojome Dievui už šių vaišių gausumą ir prašėme palaiminti tas rankas, kurios šį maistą gamino. Ypatiną padėką Sofijai Šakalienei, kuri suorganizavo vaišių pristatymą ir paruošimą. Smagu buvo bendrauti jaukioje aplinkoje, kur ant stalų spalvomis žaidė pavasarinės puokštės, skleidamos malonų kvapą, o staltiesės atspindėjo lietuviški raštai. Už tai padėka tenka Marijai Norieikienei.

Įdomu buvo paklaidžioti kažkieno vaikystės prisiminimus apie dienas, praleistas „Neringos“ stovykloje, palyginti kokia buvo „Neringa“ tada ir dabar. Visada gera susitikti su senais pažįstamais ir atrasti naujų, pabūti įdomioje draugijoje ir pasisemti naujų žinių.

Estera G.

Baigminis Dainų vakaro vaizdas Klyvlande: visi Dainų vakaro dalyviai – „Exultate“ choras, Šv. Kazimiero ir Aušros mokyklų choras, „Grandinėlės“ šokėjai dainuoja paskutinę dainą „Eisim, broleliai, namo“ ir J. Naujalo „Jaunimo giesmę“. Dirigentė – Rita Čyvaitė-Kliorienė

Dainų vakare Klyvlande Šv. Kazimiero mokyklos choro dalis atlieka liaudies dainą „Tarnavau pas poną“, kurioje ponas davė vištelę ir gaidelį. Paveikslus nupiešė Jūris Čiurlionis

Penkiasdešimt dainų per vieną vakarą

Įdomus, naujoviškas lietuviškų dainų vakaras surengtas choro „Exultate“ ir jos vadovės Ritos Kliorienės

NIJOLĖ BENOTIENĖ

Penkiasdešimt dainų išdainuoti per vieną vakarą tikrai neįsimačius, galvojuo važiuojama į Klyvlando „Exultate“ choro dainų vakarą „Dainuokim, dainuokim“, kuris įvyko gegužės 5 d. Dievo Motinos parapijos salelėje. Aš buvau ne viena taip galvojanti, nes žmonės, pirkdami bilietus, šventės iniciatorių ir organizatorę Ritai Kliorienę tą patį sakė: „Neužpyk, jeigu po 20 dainų mes jau eisime namo“. Deja, nei mano, nei kitų abejojančių mintys nepasitvirtino. Dainų garsai kilojo parapijos salės lubas, skriejančių šokėjų porų sukeltas vėjas šiaušė plaukus, vaikai bėgiojo, šoko, dainavo ir gaudė vienas kita kaip tikroje kaimo gegužinėje, o sutrimitavus trimtims, vėl vieni lipdavo ant scenos, kiti sėdėdavo prie stalų į savo vietas, vėrtėm dainorėlių lapus ir toliau dainavome iki pat paskutinės dainos.

Vakaro pradėjo šventės organizatorius – choras „Exultate“, padainuodamas J. Naujalo kūrinį Maironio žodžiais „Jaunimo giesmė“. Parinktų dainų repertuaras, nors ir ne kartą girėtas, tačiau įdomia interpretacija maloniai nuteikė visus klausytojus. Gausių katučių susilaukė L. Vilkončiaus daina „Ai, rūksta, rūksta“, E. Balsio harm. liaudies daina „Lek gervė“ ir kitos. Akimirksniu pralėkė visa dešimtis liaudies harmonizuotų dainų, kai visus svečius šokių grupė „Grandinėlė“ kvietė į salės vidurį patrepseti „Granskverą“, „Petkevičiaus polką“, „Simas mūsų dėdė“, „Oi-ra“ ir kitus paprastus liaudiškus ratelius, kuriuos tuoj pat galima išmokyti ir maloniausiai pasišokti.

Po trumpo pasijudimo žiūrovų dėmesį patraukė į sceną žingsniuojantys Šv. Kazimiero ir Aušros aukštesniosios mokyklų jaunieji dainininkai. Tie, kurie buvo įsitraukę į kunkuliuojančius pokalbius, buvo nutraukti garsių trimtininkų, nes tai buvo ženklas vėl pradėti dainą. Gražiausiais balsais, aiškia taršena mokiniai atliko 10 dainų, kurių pajavirnimui naudojo vaizdines priemones, ratelius, sceninį judesį. Visų dainų pritarimui buvo kviečiami ir publika, kuri ypatingai entuziastiškai jungėsi po kiekvienos dainos, negailėdama jaunimui katučių. Ir vėl pertrauka, tik šį kartą organizatoriai kvietė ne šokti, o stiprintis. Choro „Exultate“ dainininkai buvo prityrę padavėjai, vikriai sukdami šį ir šį stulso vakarienę, gaivinančius gėrimus ir visus skatino valgyti.

Trečiąją dainų vakaro dalį pradėjo „Grandinėlės“ šokėjai, kuriuos vėliau po penkių dainų pakeitė „Exultate“ dainininkai. Į visas dainas buvo kviečiami jungtis ir žiūrovai ne tik vadovės R. Kliorienės mostais, bet ir programose didžiausiais įrašais „Dainuokime kartu!“ Kiekvienas dalyvavęs šventėje turėjo vakaro programas, kuriose buvo visų dainų tekstai ir gaidos. Tiems, kurie nenorėjo vartyti dainorėlių, vakaro organizatoriai parūpino didintuvą, prižiūrimą V. Čyvo, kurio dėka ant abiejų salės sienų didelėmis raidėmis buvo matomi visi žodžiai. Ir vėl kaip sapnas pralėkė dešimt dainų, kiekviena nusinėdama mūsų mintis, prisiminimus, jausmus. Šalia sėdėjęs parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, susižavėjęs dainų tekstais, garsiai galvojo: „Ar yra pasaulio kita tokia tauta, tiek daug jausmų išreiškusi dainomis, ar yra kita tauta, turinti ir mokanti tiek dainų kaip mes, lietuviai?“

Trečios pertraukėlės metu visi pasivaikšinėjo saldimynais ir kavute. Ketvirtą dalį pradėjo Šv. Kazimiero ir Aušros mokyklų dainininkai. Padainavę penkias dainas, sceną užleido „Exultate“ dainininkams. Dainas keitė liaudiški rateliai, vaišės, linksmų veidų šypsenos, trimtininkų aiški komanda ir visų ten buvusių, geriausia nuotaika. Paskutines dešimt dainų, kuriose buvo taip gražiai apdainuojama meilė ir ilgesys, vedė vakaro organizatoriai, „Exultate“ dainininkai.

Kartojant tokį unikalią renginį rezisieriui siūlyčiau daryti ilgeses dainavimo sesijas, 10 dainų yra per mažai, čia tik įsidaunuoti ir vėl tai šokiai, tai valgiai, tai dar kitos linksmybės. Taip pat į repertuarą įdėčiau mažiau žinomų, naujesnių dainų, kad plėstume savo liaudies dainų pyne.

Taip ir nepastebėjome, kaip išdainavome visas 50 dainų ir mieliai dar tiek pat būtume dainavę. Niekas neskubėjo skirstyti, o salėje buvo arti 400 žmonių. Aiškiausiai jautėsi, kad vakaras buvo pavykęs, įdomus ir naujoviškas, nes žmonės eidami dalinosi mintimis: „Čia yra geriausias nepriklausomybės šventės minėjimas, be jokių patriotinių kalbų“ – sužavėta vakaru sakė radijo valandėlės vedėja Aldona Stempučienė. „Čia gali būti geriausias scenarijus Naujų

metų sutikimui lietuviškomis tradicijomis“ – komentavo I. Civiškie. „Čia buvo geriausias renginys Klyvlande, kokį tegalime atsiminti per paskutinius 50 metų“ – išėdami namo lingavo jau nebe pirmos jaunystės dalyviai, primindami, kad „bandėlės vakarienės metu buvo per kietos“.

Dalyviai patenkinti, o ar patenkinti patys vakaro organizatoriai, ar pasiekti šio vakaro tikslai? Choro vadovė ir vakaro organizatorė R. Kliorienė turėjo net kelias šio renginio užduotis, kurios buvo: a. atgaivinti vis rečiau girdimą lietuvišką dainą Klyvlande, b. bendru dainavimu pratinti jaunąją kartą prie mūsų tautos tradicijų, c. liaudies dainą jungti visus lietuvius: jaunus ir vyresnius, seniai čia gyvenančius ir naujai atvykusius.

Dalyvavusi tokiam renginyje kaip pašalinė stebėtoja, susidariau vaizdą, kad lietuviška daina dar ilgai skambės Klyvlande, kad jaunimas augdamas tokioje aplinkoje įsisavins gražias mūsų tautos tradicijas, o naujai atvykę žmonės iš dainuojančios Lietuvos tik dar stipriau sutvirtins lietuviškos dainos gyvastumą.

Sparčiai mažėjant chorams lietuviškuose telkiniuose, į tirstėsi rūką skęsta viltis dar kaip nors surengti dainų šventę išeivijoje, todėl „Exultate“ choro dainų vakaro scenarijus gali būti pilnai išplėtotas ir pritaikytas naujai masinio dainavimo formai. „Visuomenė mus labai dėkui, kai vyko trijų chorų koncertas, tai esame labai dėkingi – sako R. Kliorienė. Mes šį renginį suprantame kaip dovana Klyvlando lietuviams, kaip padėką už jų paramą. Taip pat jaučiame, kad tai mūsų pareiga puoselėti liaudies dainą, kad ir ateityje ji skambėtų“.

Gražus „Exultate“ choro brožas dėkoti už gražius lietuvių bendruomenės darbus, bet dar gražesnis yra jų pačių darbas ugdati ir puoselėjant lietuviškos dainą toli už tėvynės ribų, kuriam taip sėkmingai vadovauja choro širdis – R. Kliorienė.

Sekandį dieną, sekmadienį, Dievo Motinos parapijos šventovėje klebonas kun. G. Kijauskas savo pamokslė net kelis kartus prašė melstis už vadovus mūsų lietuviškose visuomenėse, kurių dėka žibės mūsų tautos liepsnelė, kurių dėka mes nepasimesime masinės kultūros plote.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Pasaulio lietuvių psichologų konferencija, kurią organizuoja Lietuvos psichologų sąjunga kartu su Vilniaus universitetu, įvyks 2002 m. birželio 26-29 d.d. Vilniuje. Pagrindinis konferencijos tikslas – pateikti Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių psichologų pasiekimus ir pasidalinti žiniomis apie vykdomus tyrimus. Konferencijos akademine programa apima visas psichologijos šakas. Bus svarstomi ir psichologų veiklos klausimai: psichologų rengimas, teisių suteikimas ir t.t. Konferencijos kalba: lietuvių, anglų. Kviečiami lietuvių psichologai ir psichologijai giminingų mokslų atstovai bei visi, besidomintys psichologija Lietuvoje šiame suvažiavime dalyvauti. Dėl informacijos prašoma kreiptis į organizacinio komiteto pirm. Gintautą Valicką, Lietuvos psichologų sąjungą, Didlaukio 47, Vilnius 2057, Lithuania (el.p.: gintautas.valickas@sf.vu.lt) arba Organizacinio komiteto pirm. pavaduotoją Algį Norvilą, St. Xavier University, 3700 W. 103rd St., Chicago, IL 60655 (el.p.: norvilas@sxu.edu). Inf.

Vilniuje išleistas katalogas „Lietuvos kultūros institucijos 2001“. Tai jau penktasis leidimas, skirtas kultūros administracijai, kultūros ir meno renginių organizatoriams, užsienio valstybių kultūros institucijoms Lietuvoje, kultūros temomis rašantiems žurnalistams bei visiems, kurių veikla susijusi su Lietuvos kultūra. Leidinyje daug informacijos apie kultūrą administruojančias įstaigas, bibliotekas, muziejus, teatrus, kultūros centrus, fondus, kultūros draugijas ir kt. Pateikiami adresai, vadovų vardai ir pavardės, telefonų, faksų, elektroninio pašto bei interneto svetainių adresai. Yra ir reklaminės informacijos. Leidinys išspausdintas lietuvių ir anglų kalbomis. ELTOS pranešimu, leidynei galima įsigyti Lietuvos kultūros darbuotojų tulinimosi centre Vilniuje, Saltoniškių g. 58.

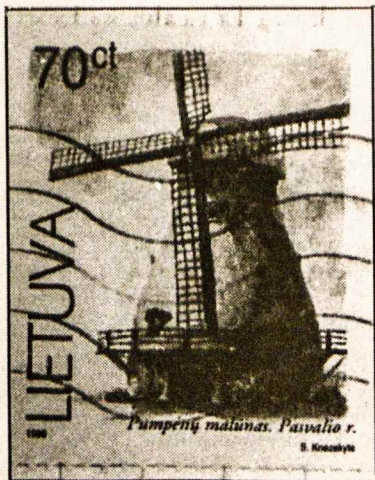
Šiaulių vaikų meno studija „Svajonių“ skelbia tarptautinį vaikų piešinių konkursą „Tūkstantis svajonių“ ir kviečia jame dalyvauti vaikus 6-16 metų amžiaus iš visų pasaulio kraštų. Pagrindinė konkurso idėja – „padarykime pasaulį gražesnį“. Tėvai ir mokytojai yra prašomi paskatinti vaikus kurti aiškias, drąsias ir kūrybingas vizijas. Konkurso pabaiga – meno bei muzikos festivalis Šiaulių dailės galerijoje 2002 m. sausio mėn. Paskutinė data piešiniams išsiųsti – 2001 m. spalio 30 d. Siųsti adresu: Piešinių konkursas „Tūkstantis svajonių“, Lita-Vilutytė, Varpo g. 27-28, LT-5400 Šiauliai. Tel. (8-21) 435069. E-paštas: svajokz@splius.lt; Interneto svetainė: http://dreamerschild.homestead.com/files/index.htm. Šiuo adresu kreipiantis galima gauti smulkia informaciją apie konkursą.

Pirmasis tarptautinis Antano Kučingo jaunųjų dainininkų konkursas, rengtas Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“, Veiverių Antano Kučingo menų mokyklos, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus bei Vilniaus savivaldybės, įvyko š.m. balandžio 26 d. Dalyvavo trijų grupių dainininkai nuo 10 iki 20 metų iš Lenkijos, Vroclavo, Latvijos Daugpilio, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Rokiškio ir Vilniaus. Kaip ELTA rašo, vertinimo komisija geriausiai pripažino K. Markevičių ir S. Orlovą iš Vilniaus bei K. Mackiewicz iš Vroclavo. Už geriausią atliktą kūrinį iš Ant. Kučingo repertuaro apdovanota V. Goro-deckaja iš Panevėžio. Kiti konkurso dalyviai apdovanoti antrojo ar trečiojo laipsnio diplomais, premijomis. Snk.

Tautosakininkas, knygnešys Mečislovas Davainis Silvestraitis – jo kapo paminklas Rasų kapinėse Vilniuje. Skulptoriaus Ilpolitas Užkurnis

Nuotr. V. Balčyčio. Iš „Logos“ 22 nr.

Lietuvos pašto ženklas

Nuotr. M. Pranevičiaus

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 3.10%	Asmeninės paskolas nuo 7.50%
180-364 d. term. ind. 3.10%	
1 metų term. indėlius 3.10%	Sutarties paskolas nuo 7.50%
2 metų term. indėlius 3.30%	
3 metų term. indėlius 3.70%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 7.50%
4 metų term. indėlius 4.00%	
5 metų term. indėlius 4.30%	1 metų 5.85%
1 metų GIC-mėn. palūk. 3.10%	2 metų 6.60%
1 metų GIC-met. palūk. 3.60%	3 metų 6.70%
2 metų GIC-met. palūk. 3.75%	4 metų 6.90%
3 metų GIC-met. palūk. 3.95%	5 metų 6.25%
4 metų GIC-met. palūk. 4.50%	
5 metų GIC-met. palūk. 4.55%	Su keičiamu nuosimčiu 1, 2, 3 metų 6.10%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable" 3.15%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 3.85%	Duodame komercinius mortgičius iki \$750,000.
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 4.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 4.20%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 4.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 4.80%	
Taupomąją sąskaitą iki 2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% į kainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas į valias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS"** kortelė
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

"Tėviškės žiburių" spaudos vakarą (š.m. balandžio 21 d.) bilietėlių pirkėjų laukė KLKKD "Žiburiai" valdybos sekretorė Aldona Šimonienė ir pirminkė Ramūnė Jonaitienė
Nuotr. B. Tarvydo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Baisūs rūkymo padarinių vaizdai, federacinio sveikatos ministerio pastangomis pasirodė ant cigarečių pakelių, atrodo, neatbaidė jaunuolių nuo rūkymo. Paklausti, ar neatgraso nuo rūkymo pamačius vėžio sušėstus plaučius ir panašius šiurpius vaizdus, jaunuoliai tik nusi juokė. Sakė, kad jie pradėjo rinkti tuos vaizdus kaip ir sportininkų nuotraukų korteles. O paskutiniu metu net atsirado naujas produktas: plastikos užvalkalas, kuris pridengia cigarečių pakelius, ir ant kurio nupiešti malonūs vaizdai, kaip gražūs kalnai, mažai pridengtos gražuolės ir panašiai. Vis dar atrodo, kad užrašius ant pakelių "cigaretės rūko tik kvailiai", būtų daugiau pasiekta jaunimo tarpe.

Toronto pastangos globoti 2008 metų vasaros olimpinės žaidynės išlaikė dar vieną sunkų bandymą. Pristačius finansinius ir techninius olimpiados planus Tarptautiniam olimpiados komitetui (IOC, International Olympic Committee), trys miestai buvo gerai įvertinti: Paryžius, Beidžingas (kadaise vadintas Pekingas) ir Torontas. Taigi tie trys miestai ir bus laikomi stipriausiais kandidatais, kol IOC nariai, susirinkę liepos mėnesį Maskvoje, galutinai nuspręš laimėtoją.

Dar vienas Otavos parlamentas padarė didelę politinę nuodėmę. Liberalas Tom Wappel, kurį 81 metų amžiaus II pasaulinio karo veteranas Jim Baxter, kamuojamas negalių, paprašė padėti išrūpinti pensijos priedus, atsisakė motyvuodamas, kad veteranas ne už jį balsavo praėjusiose rinkimuose. Kai tai iškilo į viešumą, T. Wappel susilaukė kritikos ne tik iš eilinių kanadiečių, veteranų organizacijų, bet ir visų partijų parlamentarų. Nors T. Wappel ir "atžagaria ranka" atsisakė, bet pasigirsta vis daugiau balsų, reikalaujančių jo atsistatydinimo. Nuostabu, kad patyręs politikas Kanadoje ne tik pažeidžia slapto balsavimo principą, bet nesupranta pačių demokratijos pagrindų, kad išrinktas atstovas atstovauja visiems tos balsavimo apygardos gyventojams.

Užterštas vanduo North Battleford miestyje (Saskatchewan) privertė apie 130 sunkiau ar lengviau susirgusių žmonių vykti į ligonines; kelių žmonių mirties priežastimi įtariami taip pat vandenyje rasti *cryptosporidium* parazitai. North Battleford 60% vartoja vandens parūpinama iš šulinio, aprūpinimų švarinimo įtaisais, netoli North Saskatchewan upės. Šiek tiek pasirovui yra kanalizacijos išmetamasis vamzdis, kur išleidžiamos perfiltruotos ir apšvarintos srutos. Dar toliau pasrovui 40% vartoja vandens imama tiesiog iš upės. Žinoma, ir šis vanduo yra cheminio būdu švarinamas, tačiau srutose likę parazitai iš naujo patenka į

miestelio vandens sistemą. Atrodo, kad ši sistema turės būti pakeista iš pagrindų. Tai truks laiko ir reikės papildomų finansų, o gyventojai turės per tą laiką stropiai virinti vandenį prieš jį vartojant. Apie 500 vietovių Kanadoje, ypač mažuose miesteliuose, turi didesnių ar mažesnių bėdų su užterštu vandeniu. Vandens tikrinimas Kanadoje pavestas vietos savivaldybėms, patarimų ateina iš provincinės valdžios, bet nėra įstatymais suvienodintos kontrolės.

Chris Hadfield, kanadietis astronautas, dar antrą sykį pasi-vaikščiojo erdvės baigdamas įmontuoti robotinę ranką *Canadarm2* tarptautinėje erdvės stotyje. Po to, pora dienų pavėluotai dėl kompiuterių gedimo, pirmoji robotinė ranka simboliškai perdavė krovinį antrajai. Pirmoji mažesnė robotinė ranka erdvėlaiviu *Endavour* su grįžtančiais astronautais buvo parvežta atgal žemėn.

Tom Flanagan, 57 metų amžiaus politinių mokslų profesorius Kalgario universitete, laimėjo metinę *Donner* premiją už savo knygą *First Nations? Second Thoughts*. Šią \$25,000 premiją *Donner Canadian Foundation* skiria už geriausią metų knygą apie Kanados politines problemas. Savo knygoje T. Flanagan įrodinėja, kad indėnams/eskimams, gyvenantiems rezervatuose būtų geriau, jei jie išjungtų į pasaulinę rinką, o ne savaip tvarkytųsi patys.

Kanadietė Shirley Tilghman išrinkta Princetono universiteto 19-ta prezidente. Gimusi prieš 54 metus Toronte, augusi Vinipege (Manitoba), mokslus ėjusi *Queen's* universitete Kingstone (Ontario), ji dėstė molekulinę biologiją Princetone nuo 1986 metų ir yra laikoma pasižymėjusia tos srities mokslininke. S. Tilghman pakeitė 18-tą Princetono prezidentą Harold T. Shapiro, taip pat kanadietį, kuris išbuvo tose pareigose 13 metų.

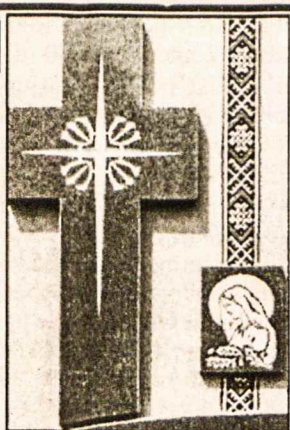
Užsienio reikalų ministeris John Manley Viktorijos dienos išvakarėse pasikalbėjime su CBC (*Canadian Broadcasting Company*) atstovu suabejojo monarchijos reikalingumu Kanadoje. "Aš tikiu, – sakė J. Manley, kad jei daugiau žmonių pagalvotų apie tai, jie suprastų, kad mūsų valstybės galva yra svetima; kai ji keliauja kur nors, ji nereprezentuoja Kanados, ji atstovauja D. Britanijai. Ši institucija yra truputį pasenusi Kanadai, kad ji būtų ir toliau tęsiama. "Beveik tą patį kitą dieną, gindamas J. Manley, pakartojo Pramonės ministeris Brian Tobin: "Čia Kanada. Dabar 2001 metai. 2001-ųjų metų Kanada nėra tokia pati kaip 1867-ųjų. Mes esame moderni, subrendusi, pažengusi šalis, kurią sudaro žmonės iš įvairių tautų, įvairių kultūr." Min. pirmininko įstaigos komentaras: tai jų asmeniškos nuomonės, kurios neturi nieko bendro su valdžios nusistatymu. G.K.

SMITH MONUMENT CO. LTD.

- (nuo 1919 metų)
- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

Sportas

"Aušros" žinios

– Klubo metinis balius įvyks birželio 2, šeštadienį. Mšios 5 v.p.p. ir po jų premijų įteikimas, po to vaisės parapijos kavinėje. Visi kviečiami dalyvauti bei kartu su vienu klubo steigėjų vysk. P. Baltakiu, OFM, atšvesti šią metinę sportininkų šventę.

Žaidynės Toronte

Sukaktuvinės 51-osios ŠAL-FASS-gos žaidynės įvyks Toronte š.m. liepos 4-7 d.d. Vykdo PPSK "Aušra". Numatoma vyryti A ir B klasių krepšinio varžybas pradėti liepos 4, trečiadienį, baigti liepos 7, šeštadienį. Kitų klasių krepšinis – liepos 6-7 d.d. Krepšinio koordinatorius ir žaidynių vadovas – Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M6B 4W7, Canada; tel. 416-234-0878; faksas: 416-234-8506; E-paštas: rimmer1@sympati.co.ca

Tinklinio mišrių komandų varžybos įvyks liepos 6, penktadienį, o vyrų ir moterų – liepos 7, šeštadienį. Tinklinio koordinatorius: Min-daugas Leknickas, 141 Blyth Cres., Oakville, Ont. L6J 5H5, Canada; tel. 905-844-7000. Galutinė krepšinio ir tinklinio varžybių dalyvių registracija privalo būti atlikta iki 2001 m. birželio 8 d., imtinai, pas žaidynių vadovą Rimą Miečių. Išsamesnes informacijas gauna sporto klubai. ŠALFASS inf.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Lietuvos krepšinio lygos vyrų baigminės rungtinės Kauno "Žalgiris" serija 3:2 (73:86, 84:80, 87:73, 59:69, 74:66) nugalėjo Vilniaus "Lietuvos rytą" ir po metų pertraukos vėl susigrąžino čempionatą ir aukso žiedus. Trečią vietą iškikovojo Šiaulių "Šiauliai" baigminėje serija 3:1 nugalėję Alytaus "Alitą".

DVIRAČIAI: Lietuvos dviratininkė D. Žilaitė, atstovaujanti "Acca Due O" komandai, "Via Direct" lenktynėse Švedijoje užėmė antrąją vietą. E. Pučinskaitė, atstovaujanti San Marin komandai "Alfa Lum", Prancūzijoje vykstančių daugiadienių lenktynių "Tour de l'Aude" 5-ajame užbėgime užėmė antrąją vietą ir išsaugojo vyraujančią poziciją.

LENGVOJI ATLETIKA: Penkiakovininkas iš Lietuvos Andrius Zadneprovskis iškovojo pirmąją vietą trečiame pasaulio taurės etape Budapešto mieste (Vengrija). Jis pirmąją Tarptautinės šiuolaikinės penkiakovės federacijos paskelbtame geriausiųjų pasaulio penkiakovininkų įvertinime.

ŠOKIAI: Bernbach (Austrija) vykusiose pasaulio jaunimo (iki 19 metų) standartinių šokių pirmenybėse, kuriose varžėsi 62 poros iš 36 valstybių, Kauno "Kaspino" atstovai Marius Kriukelis ir Kristina Valiūnaitė iškovojo čempionų titulą. Kita lietuvių pora K. Kašaitė ir M. Kūra iš Klaipėdos "Žuvėdros", tarp 73 porų iš 41 šalies, iškovojo bronzos medalių pasaulio jaunimo (iki 19 metų) Lotynų Amerikos sportinių šokių pirmenybėse Koblenz (Vokietija).

ŠAŠKES: Lietuvos atstovas S. Smadrys su ukrainiečiu V. Grebionkinu pasidalijo 8-9 vietomis Samara (Rusija) pasibaigusiose pasaulio vyrų paprastųjų šaškių pirmenybėse. V.P.

Skautų veikla

• LSS Kanados rajono stovykla – "Paparčių pakalnė Romuva 2001" vyks rugpjūčio 5 – 18 d. Jau galima registruotis pas ps. Iloną Tarvydienę, 5 Bowness Court, Etobicoke, Ont. M6B 2Y9, tel. 416 234-1088. Jei būtų kokių klausimų, prašome skambinti turtininkams s. M. Rusinui tel. 905-848-0320 arba ps. R. Baltaduonytei-Zemon tel. 416-360-8122. Rugpjūčio 12-18 d.d. stovyklauja liepsnės, gliukiai, paukštytės, vilkiukai. Visi vyresnieji pradeda rugpjūčio 5 d. Registruotis kaip galima greičiau, nes, kurie ne-užsiregistravo iki birželio 29 d., turės mokėti \$75 daugiau. Čekius rašyti – "to Camp Romuva". Romuvos valdyba prašo paaukoti \$25 (\$20 JAV) nuo šeimos įvairiems mažiams pataisymams ir algai vandens sargui (lifeguard). Už šią auką bus išduoti pakvitavimai nuo pajamų mokesčio atleidimo. Stovykla yra parengusi gerą programą ir turi gerai pasiruošusius vadovus-ves. Romuva laukia visų! F.M.

HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES

Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau krepšius visais namų
pirkimo-pardavimo reikais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 14 metų

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 122 milijonų dolerių

MOKAME

3.05% už 30-89 d. term. indėlius	term. indėlius
3.00% už 90-179 d. term. indėlius	term. indėlius
3.10% už 180-364 d. term. indėlius	term. indėlius
3.30% už 1 m. term. indėlius	term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius	term. indėlius
3.70% už 3 m. term. indėlius	term. indėlius
4.00% už 4 m. term. indėlius	term. indėlius
4.30% už 5 m. term. indėlius	term. indėlius
3.10% už 1 m. GIC mėn. palūk.	pažym.
3.60% už 1 m. GIC invest. pažym.	pažym.
3.75% už 2 m. GIC invest. pažym.	pažym.
3.95% už 3 m. GIC invest. pažym.	pažym.
4.60% už 4 m. GIC invest. pažym.	pažym.
4.55% už 5 m. GIC invest. pažym.	pažym.
3.15% už RRSP & RRIF ind. (var.rate)	pažym.
3.85% už RRSP & RRIF 1 m. term. ind.	pažym.
4.00% už RRSP & RRIF 2 m. term. ind.	pažym.
4.20% už RRSP & RRIF 3 m. term. ind.	pažym.
4.85% už RRSP & RRIF 4 m. term. ind.	pažym.
4.80% už RRSP & RRIF 5 m. term. ind.	pažym.
3.00% už OHOSP (variable rate)	pažym.
2.00% kasd. palūkanų čekių klaid.	pažym.
3.25% už JAV dolerių 1 metų GIC	pažym.
2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	pažym.

IMAME

už asmenines paskolas nuo 7.50%	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų 5.85%	
2 metų 6.60%	
3 metų 6.05%	
4 metų 6.90%	
5 metų 6.25%	
– su keičiamu nuosimčiu 6.10%	

DUODAME

- asmenines paskolas iki \$250,000
- mortgičius iki 95% į kainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgičius

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDER) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!

GALETE PATIKRINTI GAVO BALANGA AR APMOKĖTI SĄSKAITAS APLANKYDAMI MŪSŲ TINKLALAP: www.parama.net

Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APRADAU NARIAMS IR 9VEČIAMŲ IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERBIUNTAMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFER) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?

PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINĖS MONETAS

KASOS VALANDOS:

Pirmad., antr., trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

Canados Lietuvių *Fondas*
Lithuanian Canadian *Foundation*
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!

Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.
Fondo nr. 119021236RR0001

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus | vakarus)

Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltes kraštas * Draudą * Bilietus atvykstantiems į Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Išskvėtimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Organizuojamos turistinės grupės į Lietuvą birželio ir rugpjūčio mėnesiais. Dėl datų, maršruto ir kainų prašau teirautis! Nemokamai galite skambinti tel. 1-866-566-1366.

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

ALGIS MEDELIS

133 Roncesvalles Ave.

TORONTO, Ont. M6R 2L2

Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Nuolatos turio išparduodamų bilietų. Šiuo metu išvykimui iki vidurio birželio dar galite nusipirkti kelionę į Lietuvą už 945 dolerius. Šių bilietų nedaug telikę – jei ilgai lauksite, jų nebus! Prie šios puikios kainos prisideda mokesčiai, priklausantys nuo pasirinkto maršruto. Ir nuo vasaros kainų garantuojamo nupigpinimo. Raskite, nesvarbu kur, sau geriausią kainą ir tada kreipkitės į mane asmeniškai – ir nuo tos "geriausios" kainos duosiu Jums nuolaidą.

Turiu bilietų su nemokamai pakeičiama arba su atvira grįžimo data!

Turiu bilietų, galiojančių vienerius metus!

Keliones į kitus kraštus pas mane irgi gausite už geresnę kainą – pasiėskokite Jums tinkamiausią, nesvarbu kur, ir tada skambinkite tik man asmeniškai – gausite pigiau!

Toronto įstaigoje būnu trečiadieniais tarp 11 ir 17 val.

Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinti – sutvarkysiu!

Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskleidžiamos gimines iš Lietuvos, arba Jums skendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.

Atstovaujam telefoninių ryšių firmą RapidTel.

Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.

+ Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,

arba + Planas B: Canada ir US – 7.5 c.

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

NAMO ĮVERTINIMAS PER AUKŠTAS?

Mielai atsiųsiu reikalingus blankus Jūsų nuosavybės įvertinimo, peržiūrėjimo ar apeliacijos reikalui. Be jokio Jūsų įsipareigojimo.

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937, faksas 416 769-1524.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

ROYAL LEPAGE

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-

"Ginčai dėl skonio"

Antano Ragauskio knygą perskaičius

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

A. Ragauskio (1891.IV.25 – 1969.I.16) straipsniai išėjusios spaudoje nuo 1950 iki 1968. Dauguma jų spausdinti "Naujienose", kiti – "Drauge", "Tėviškės žiburiose", "Keleivyje".

Dukterys – Irena Ragauskaitė-Rasienė, Aldona Ragauskaitė-Beinorienė Lipskienė ir sūnus dr. Leonidas Ragas (Ragauskas) norėjo šiuo straipsnių rinkiniu pagerbti Tėvą – tai paminklas jo atminimui. "Tie raštai žymėjo Tėvo gyvenamojo meto aktualijas: sielvartą dėl Lietuvos laisvės ir taikos, smurtą pasaulyje, o ypač okupuotoje Tėvynėje Lietuvoje" (psl. 11), rašo jie leidėjų žodyje.

Daug taktinių darbavosi prie knygos paruošimo: Pranas Jurkus, Leonas Narbutis, Regina Narbutienė, Henrieta Vepštienė. Ypač daug darbo įdėjo žurn. Audronė Viktorija Škiudaitė.

"Ginčai dėl skonio" – 528 psł. knyga, iliustruota šeimos ir lietuviškų organizacijų veiklos nuotraukomis, išleista Kauno Vytauto Didžiojo universiteto leidyklos 2001 m., 2000 egz. Spausdino AB "Standartų spaustuvė". Meniška sukomponuotas viršelis – Dariaus Kisičiaus. Knygą sudaro straipsnių turinys, leidėjų žodis, A. V. Škiudaitės išsami apžvalga – "Antano Ragauskio gyvenimo bruožai ir pavardžių rodyklė".

Straipsniai surišti pagal temas, liečia daugiausia JAV, okup. Lietuvos, kitų kraštų politinį, visuomeninį, kultūrinį gyvenimą. Vieni jų trumpi, kiti – ilgesni, vieni jų – renginių aprašymai, kiti – analizės, komentarai, polemika, apmąstymai, informacija. Be publicistinių straipsnių, yra vienas beletristinis vertimas iš prancūzų k. Tai kalėdinis Jules Supervielle pasakojimas "Jautis ir asilas šventoje šeimoje" ir "Poema apie

sveikata" – humoristiškai žvelgianti į sveikatos problemas.

A. Ragauskas – iš profesijos teisininkas, Lietuvoje dirbęs kaip notaras Jonavoje, ilgiau Plungėje ir Kaune; gilus patriotas, nuo pat jaunystės domėjis visuomenine, ypač kultūrine veikla ir joje aktyviai dalyvavęs. Ir atvykęs į JAV jis ypač domėjosi kultūriniu ir visuomeniniu gyvenimu. Dalyvaudavo ne tik lietuvių, bet ir kitų tautybių renginiuose, juos vaizdžiai aprašydavo. Jį labai domino tuometinė politinė padėtis tiek JAV, tiek okupuotoje Lietuvoje ar kituose kraštuose. Su giliu įžvalgumu aprašė politinius įvykius, juos komentodamas.

Jo straipsniuose atsispindi jo asmens bruožai, taikliai nuskaidyti A. V. Škiudaitės įvade "... Antanas Ragauskas buvo didelis tolerantas, gėrbė kitų nuomonę, papročius, kitų kultūrą, įsitikinimus, kalbas" (psl. 15). Jis "stengėsi kitus suprasti, noriai su kitais bendravo, turėdamas tikslą teigiamai kitus paveikti. Ypač Lietuvos labui. Jo siekis buvo reikalui, kuriam dirbo, ieškoti draugų, o ne priešių" (psl. 16).

"Ginčai dėl skonio" besikaitant prabėga pro akis beveik pilnas pirmasis mūsų dvidešimtmis JAV-se. Tai yra lyg istorija, gyvai, įdomiai ir vaizdžiai surašyta, kurioje gyvenome ir kurią – lietuviškąją – patys kūrėme.

Čia daug vardų ir vietų, kurie vieniems atgaivins pračius jaunas dienas, kitiems – brandžius veiklos metus. Ši knyga turėtų būti įdomi ir artima visiems lietuviams įvairiuose kraštuose: ir tiems, kurie tą laikotarpį patys išgyveno, jo veikloje dalyvavo, ir tiems, kurie apie tai tik girdėjo ir norėtų daugiau sužinoti. O čikagiečiai, kurių yra dabar gyvenančių visur, ras čia savo gyvenimo veidrodį.

Toronto "Gintaro" ansamblio šokėjai prie Toronto Rotušės (1975 m.). Patys šoko, dabar veža savo vaikučius į repetitijas, lankėsi metiniame koncerte

Toronto "Gintarui" 45

Sambūris, telkiantis pusantrų šimto jaunimo, kuriuos jungia tautiniai šokiai ir lietuviška daina

RASA KURIENĖ

Žmogus, sulaukęs tokio amžiaus, baigęs mokslus, sukūręs šeimą, apkeliavęs daug šalių, išjungia į visuomeninę darbuotę. Panaši eiga matyti ir "Gintaro" veikloje. Buvę gintariečiai, įsivainę lietuviškų liaudies šokių, meno, grįžta į sambūrį vadovauti. Tokios yra dabartinės "Gintaro" vadovės: ilgametė vyriausia vadovė – Rita Karasiejienė, studentų grupės mokytoja – Gintarė Sinskaitė ir padėjėja Aurelija Karasiejūtė, jaunių grupių mokytojos – Ramona Yčienė, Vida Tirilienė ir padėjėja Loreta Duz, vaikų grupių mokytojos – Aldona Bubulienė, Nida Slapšienė ir padėjėjos – Liucija Kaminskienė, Indrė Ramanauskaitė ir Rita Birgoliienė.

Dabartiniame "Gintaro" sambūryje randame net trečios ir ketvirtos kartos gintariečių. Šio metinio koncerto metu matėme visas kartas, šokančias "Motinėle, obelėlė" ir "Šoks šeimyna šokinį".

"Gintaras" per 45 metus yra apkeliavęs daugumą Šiaurės Amerikos centrų ir lietuviškų telkinių. Jis yra lankęsis Britanijoje, Austrijoje, Vakarų Vokietijoje, Prancūzijoje, Škotijoje, Argentinoje, Urugvajuje ir kitur. 1989 m. "Gintaras" tapo

pirmąja išėjusios tautinių šokių grupe, su koncertais aplankusia Lietuvą. Jis dalyvavo visose vienuolikoje tautinių šokių švenčių išėjimoje ir 1994 m. atstovavo visai Kanadai Pasaulio lietuvių tautinių šokių ir dainų šventėje Lietuvoje. Sambūris dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose festivaluose bei laimėjo premijas. Šią vasarą "Gintaro" studentų grupė vyks į Zacatecas, Meksiką, siunčiama "Folklore Canada International" ir Toronto "Community Folk Art Council" atstovauti Kanadai.

Gintariečius, jų vadovus bei mokytojus ir buvusius narius matome visur. Jie išjungia į bendrą lietuvišką veiklą ir savo patirtimi prisideda prie lietuviškos kultūros puoselėjimo savo apylinkėse. Gintariečiai atlieka menines programas per tautines ir kultūrines šventes. Jų vadovai ir mokytojai reiškiasi įvairiose organizacijose.

Rita ir Juozas Karasiejai surengė ne vieną išėjusios tautinių šokių šventę, vadovavo išėjusios grupėms, dalyvaujančioms Lietuvos šventėse, darbuojasi Tautinių šokių institute, užtikrindami lietuviško liaudies šokio tęsimą.

"Gintaras" yra sutelkęs arti pusantro šimto narių nuo 8 metų iki studentų amžiaus. Ypatin-

gose šventėse jau dabar dalyvauja net trijų amžiaus grupių veteranai! "Gintaras", kaip ir visos kitos organizacijos išėjimoje, neišvengia jo eilėse daugėjimo skaičiaus jaunųjų, kurių lietuvių kalba silpna arba visai išnykusi. Sveikintinos vadovų ir mokytojų pastangos atlikti repetitijas bei pamokas lietuviškai. Ne viena organizacija jau atsikėmė tos kovos ir pasidavė gyvenamojo krašto įtakai. Gintariečiai, gal nejučiomis, įsisavina savo tautos kultūrinių bruožų, nes vadovybė stengiasi ugdyti susipratusių lietuvių kilmės jaunuosius. Nusišypsai išgirdę: "We're going to be late for the repetitija!", "I forgot my nagines!", "Can you practice this žingsnis with me?" "Is it time for Subatėlė?"... Aišku, tuo negali ribotis ar baigtis lietuvių kilmės jaunuolio susidomėjimas savo tautine kultūra, bet tai pradžia! Tegul tai būna ta kibirkštėlė, kuri skatina žengti toliau.

Mokytojų imlumas naujovėms, glaudus bendradarbiavimas, pasiryžimas aiškiai ir nuosekliai perduoti žinias gintariečiams padaro tai, kad visos sambūrio grupės pagal amžiaus pajėgumą, yra stipriai paruoštos ir tiksliai šoka joms skirtus šokus.

Ne stebuklas, kad šiandien, "Gintaras" laikomas vienu iš stipriausių kultūrinių vienetų visoje lietuviškoje išėjimoje. Šimtai gintariečių sukūrusių šeimų, ir šiandien veža savo vaikus ir net vaikaičius į sambūrio repetitijas, dalyvauja tėvų komiteto posėdžiuose ir metiniuose koncertuose. Karasiejų namuose visos sienos ir lentynos kalba apie gintariečių tautinius ir tarptautinius laimėjimus. Rita ir Juozas labai stengiasi išlaikyti aukštą ir autentišką kultūrinį lygį. Jų asmeniškai ir organizaciniai ryšiai su folkloro žinovais čia ir Lietuvoje užtikrina meninių programų įvairumą ir gyvastumą. Gal kartais jie susilaukia kritikos už parinktą repertuarą, kad neatpindami mums įprasto liaudiškumo. Bet nepamirškime, kad kultūra lieka gyva, jeigu ji auga ir klesti su tauta!

Toronto

Šv. Jono lietuvių kapinėms \$100 aukojo M. Timukienė.

Anapilio keltuvo vajui \$100 aukojo M. Timukienė.

Laukuvos šventovės remontui \$300 aukojo E. Juzėnienė.

Prisikėlimo šventovei Kaune \$3000 aukojo P. Butėnas.

Šaukiasi pagalbos dešimties vaikų šeima iš Lietuvos. Gautame laiške rašoma, kad nesąžiningų pareigūnų ir mafijos vyrų šeima buvo išmesta iš turėto buto neva už skolas Marijampolės mieste ir apgyvendinta Meškučių kaimo vaikų darželio salėje, kuri nėra šildoma. Tėvas bedarbis, motina invalidė, du vaikai serga džioma. Šeima šaukiasi pagalbos įvairiose įstaigose, bet niekur jos negavo. Tikisi pagalbos iš išėjusios tautiečių. Prie laiško šeima pridėjo visą eilę dokumentų, liudijančių jos tragediją. Vienoje laikraščio iškarpoje išspausdinta antraštė: "Daugiavaikė šeima – sukiči ar komunizmo auka?" Šeimos adresas: Marija Petrauskienė, Meškučių km., Marijampolės rajonas, Lithuania.

Šypsokimės

L. STANKEVIČIUS

(Tesinys iš praėjusio nr.)

– Koks skirtumas tarp anonimino laiško ir anonimino telefono?

– Laišką gali visuomet išmesti.

– Kokia geriausia išeitis moteriai, turinčiai negražias kojas?

– Užsivilkti suknelę su labai didele dekolte.

– Kodėl moterys nešioja auskarus?

– Kad vyrai žinotų, kad jos turi ausis.

– Koks yra vienintelis būdas paprastam žmogui pagarsėti?

– Sulaukti 100 metų.

– Ar visi žmonės yra lygūs?

– Taip, tik jų uždarbiai nelygūs.

– Kaip galima lengvai atpažinti restorane vyrą, kuris yra vedęs?

– Kai jam padavėjas atneša sąskaitą, jisai visuomet ją patikrina.

– Kokiems vyrams, pasakojant bausį atsitikimą, nesišiausia plaukai ant galvos?

– Plikagalviams.

– Kada žmogui yra geriausia proga susipažinti su nepažįstamais žmonėmis?

– Kai sugenda mašina, televizija ar šaldytuvas.

– Kodėl senais laikais žmonės turėdavo dideles šeimas, daug vaikų?

– Todėl, kad tada dar nebuvo televizijos.

– Koks yra geriausias būdas sustiprinti savo atmintį?

– Paskolinti savo draugui pinigų.

– Ką reikia daryti, kad žmonės tikėtų, ką tu jiems sakai?

– Šnibždėti tyliai į ausį.

– Koks yra geriausias būdas praturtinti savo vaikus?

– Paimti gerą savo gyvybės draudą.

– Kas yra infliacija?

– Kai Jūs uždirbate \$50,000, o Jūsų žmona išleidžia \$55,000.

– Ar žvaigždės yra apgyventos?

– Taip, nes matosi šviesos?

– Kodėl per sovietų okupaciją rusai buvo vadinami broliais, bet ne draugais?

– Nes draugą gali pasirinkti.

– Mano kaimynas yra solistas ir labai garsiai dainuoja, kad net pas mane namuose girdisi. Ką turėčiau daryti?

– Būkite patenkintas, kad dar jis nuo Jūsų nepraso pinigų už dainavimą.

– Koks geriausias būdas išlikti jaunam?

– Meluoti apie savo metus.

– Ką reikia daryti, kai nenorime meluoti ir nenorime sakyti tiesos?

– Reikia tylėti.

– Kada prasideda senatvė?

– Tada, kai pradeda nebeapatikti jaunimas.

– Ką darote, kai persišaldote?

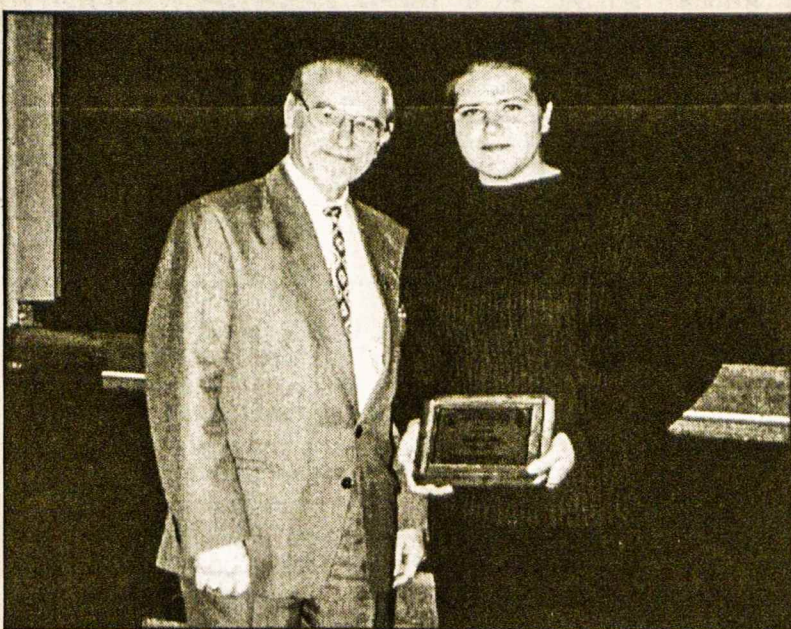
– Kosėjui.

– Kaip rašyti, kad nebūtų klaidų?

– Labai mažom, neišskaitom raidėm.

– Ar galima šiais laikais ką nors kuo nors nustebinti?

– Galima! Jeigu laiku grąžinate skolą.

KLB pirmininkas A. Vaičiūnas ir Toronto lit. kursų OAC moksleivė Karolina Bates rankoje laiko apdovanojimą už geriausius pažymius ir aktyvią veiklą. Apdovanojimas išduotas "Toronto Catholic District School Board" Nuotr. N. Benotienės

Lietuvių - žydų klausimu

Š.m. gegužės 4 d. LR ambasadoje Vašingtone Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas bei kiti diplomatai susitiko su grupe Amerikos žydų komiteto narių, dalyvaujančių šios organizacijos 95-ame metiniame suvažiavime Vašingtone. Susitikime taip pat dalyvavo JAV viešintis LR prezidento konsultantas Česlovas Okinšcas bei Lietuvos tarptautinės istorinės komisijos, skirtos įvertinti nacių ir sovietų okupacinių režimų padarytus nusikaltimus Lietuvoje, pirmininkas Emanuelis Zingeris.

Kreipdamasis į susitikimo dalyvius, LR ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas pabrėžė: šiandien Lietuva kuria atvirą visuomenę, laisvą nuo senų prietarų ir mitų. Lietuvos ateitis aiškiai projektuojama Europos vertybių ir ūkio erdvėje, kurioje

antisemitizmo, neapkyntos kitų kultūrų ir kitokio mąstymo žmonėms apraiškos yra svetimos ir netoleruojamos. V. Ušackas supažindino Amerikos žydų komiteto narius su Lietuvos pasiekimais atkuriant istorinį teisingumą. Jis taip pat pažymėjo, kad Lietuva suinteresuota plėsti kultūrinius, ekonominius ir politinius ryšius tarp dviejų tautų bei pasisakė už naujų bendradarbiavimo formų tarp dviejų tautų paiešką. Susitikimo metu Lietuvos ambasadorius V. Ušackas pasiūlė skatinti lietuvių ir žydų jaunimo mainus.

Amerikos žydų komiteto grupė atstovavo Bostono skyriaus vadovus M. Kaplan aukštą įvertino Lietuvos dedamas pastangas atkuriant istorinį teisingumą ir išreiškė viltį, kad dialogas tarp dviejų tautų stiprės ir toliau. Inf.

TORONTO LIETUVIŲ SLAUGOS NAMAMS

aukojo:

\$ 2,035 – KLB kultūros komisija (lėšos surinktos po S.Sondeckio koncerto sausio mėn. Lietuvių Namuose; \$1,000 (\$9,300) – Anelė Dragašius

Už aukas ir moralinę paramą nuoširdžiai dėkoja –

Lietuvių slaugos namų vajeus komitetas

TORONTONT

Anapilio žinios

– Birželio 1 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje bus Mišios vakarė 7 val., o po Mišių – Šventoji Valanda prie ištatyto švenčiausiojo.

– Gegužės 20, sekmadienį, parikštyta Gerrard ir Aldonos (Kasperavičiūtės) Morrison dukrelė Andrija-Pranciška-Marija.

– Kaune mirė a.a. Juozas Karuza, mūsų geros parapijietės Aldonos Dausaitės-Empakerienės dėdė.

– “Žodis tarp mūsų” gegužės-birželio knygelių laida jau gauta ir ją platina Sigita Aušrotienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Parapijos gegužinė bus birželio 10, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių Lietuvos kankinių šventovės aikštėje. Visi parapijiečiai kviečiami dalyvauti. Tą dieną parapijos salėje cepelinų nebus.

– Diak. Vytautas Staškevičius bus šventinamas kunigu birželio 17, sekmadienį, 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Kunigystės šventimus teiks vysk. Paulius Baltakis, OFM. Po šventimų bus vaišės Anapilio salėje. Pakvietimai į vaišes jau platinami sekmadieniais parapijos salėje, o šokiadieniais prašome skambinti Reginali Celejewskai tel. 416 231-8832.

– Anapilio knygyne gauta: anglų kalba virimo knyga “Traditional Lithuanian Foods”; vaikams maldaknygė “Mano bičiulis Jėzus” bei šeimos maldų.

– Anapilyje esančio Kanados lietuvių muziejaus-archyvo lankymo valandos sekmadieniais: nuo 10.30 v.r. iki 6 v.v.; pirmadieniais: nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v. Muziejaus vedėja – dr. Rasa Mažeikaitė. Muziejaus tel. 905 566-8755.

– Mišios birželio 3, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Aldolfina ir Kazimierą Alseikas; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 3 v.p.p. už a.a. Vaclovą Vaitkų; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje birželio 2, šeštadienį, 3 v.p.p. į Šv. Dvasią.

Išganytojo parapijos žinios

– Ši šeštadienį, birželio 2, nuo pat ryto vyks Moterų draugijos organizuotas “bazaras”. Daiktai priimami penktadienio vakare tarp 6 ir 8 v.v.

– Ateinantį sekmadienį iškilmingso Sekminių pamaldos su Šv. Komunija. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokykla. Po pamaldų Moterų draugijos susirinkimas Lietuvių Namų patalpose.

– Tarybos posėdis įvyks birželio 12 d. Vandos Norvaišienės bute.

Muziejaus-archyvo žinios

– Muziejuje vyksta Lietuvos nacionalinio muziejaus fotografo Kęstučio Stoškaus nuotraukų paroda – senojo Vilniaus vaizdai.

– Muziejaus išlaikymui po \$100 aukėjo: Juozas Bakis, a.a. I. Bakienės atminimui ir Marija Timukienė.

Lietuvių Namų žinios

– Š. m. gegužės 27 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 170 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė A. Skilandžiūnienė.

– Svečių knygoje pasirašė: A. Kulnys, R. P. Verdoes iš Kalifornijos, A. Krukauskas “Sporto” laikraščio vyr. redaktorius, G. Nenartavičius ELTA sporto sk. vedėjas, (abu iš Lietuvos), A. Bancharan, R. Ali su šeima visi iš Trinidado, L. Salazar iš Toronto, A. G. Grigoniai iš Bostono.

– Sekantis LN valdybos posėdis įvyks š.m. birželio 6 d., 7 v.v. – š.m. birželio 16 d. Kanados lietuvių jaunimo sąjunga rengia lauko festivalį prie Lietuvių Namų. Pradžią 10 v.r. kviečiame visus dalyvauti, prisidėti ir paremti šį renginį.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai aukėjo: A. Pranevičius – \$100; A. Dobis – \$300 (750); P. I. Žemaičiai – \$100 (1,520). Slaugos namų komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuosirdų dosnumą ir paramą Slaugos namams. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6. Slaugos namų elektroninis paštas: <http://members.planetnet.com/~litn/>.

SU DŽIAUGSMU NORIME JUMS PRANEŠTI,

kad Ontario sveikatos ministerija š.m. gegužės 18 d. patvirtino ilgai lauktą nutarimą dėl 30 papildomų lovų statomiems Slaugos namams. Tuo būdu Slaugos namuose galės apsigyventi 90 priežiūros reikalaujančių žmonių.

J.R. Juodis,

Lietuvių slaugos namų statybos komiteto pirmininkas

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias paskutinį kartą prieš vasaros atostogas giedojo parapijos jaunimo choras su gitarų padalyda.

– Švenčiausioji Jėzaus širdis išreiškia neapsakomą žmogumi tapusio Dievo Sūnaus meilę žmonijai. Jos garbinimui yra skirtas birželio mėnuo. Parapijoje Jėzaus širdies litanija bus kalbama šokiadieniais po 7 v.v. Mišių, šeštadieniais po 9 v.r., o sekmadieniais po kiekvienų Mišių.

– Šis penktadienis ir šeštadienis yra mėnesio pirmieji. Pirmojo penktadienio Mišios ir švenčiausiojo pagarbėnimas 7 v.v.; o pirmąjį šeštadienį Gyvojo Rožinio nariai renkasi Rožinui ir Mišiom 10.30 v.r.

– Pakrikštytas Karis (Karigailas) Petras, Rimos (Radžiūtės) ir Alvydo Sapliū sūnus.

– Lenkijoj mirė a.a. Julija Degutienė, Broniaus Degučio mama ir a.a. Jonas Vaina, Veronikos Balaišienės sūnėnas.

– Parapijos susirinkimas, kuris turėjo įvykti birželio 10 d., dėl salės grindų darbo turėjo būti atidėtas. Todėl susirinkimas yra nukeltas į rudenį, ir jis įvyks rugsėjo 16 d. parapijos salėje.

– Ši sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias vysk. Paulius Baltakis, OFM, suteiks Sutvirtinimo sakramentą šešioliakai parapijos jaunuolių. Dieną prieš, šeštadienį, 3 v.p.p. vyks repeticija jaunuoliams ir jų Sutvirtinimo tėvams.

– Sekminių vigilijos Mišios parapijoje vyks birželio 2 d., 5 v.p.p. Mišiose dalyvaus “Aušros” sporto klubo nariai, švęsdami savo metinę šventę.

– Organizuojama talka kiekvieną birželio šeštadienį paruošti “Kretingos” stovyklavietę vasaros stovykloms. Galinčius padėti prašom skambinti Rūtai Jaglowwitz tel. 416 622-9919.

– Mišios sekmadienį, birželio 3: 8 v.r. už a.a. Albiną ir Mariją Statulevičius; 9.15 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 10.30 v.r. Sutvirtinimo sakramentą priimančių jaunuolių intencija, už a.a. Oną Anskienę, už a.a. Justiną Zaką.

Maironio mokyklos žinios

– Dėmesio! Gegužės 26 d. kas nors užmiršo ir paliko ant stalo mokytojų kambario savo visus raktus (key chain). Prašome juos atsiimti pas Aldoną Šimonienę tel. 416 626-1081.

– Mokyklos bei aukštesniųjų lituanistinių kursų užbaigimo iškilmė įvyks penktadienį, birželio 1, 6.30 v.v., didžiojoje Anapilio salėje. Bilietus platina B. Batraks.

– Kanados baltiečių muzikos festivalis, kuriame kanklininkės žada pasirodyti, atidėtas rudenį.

– Birželio 2 d. bus išdalinti mokiniams pažymėjimai. Jie irgi galės atsiimti mokyklos leidinį – vienas kiekvienai šeimai. Birželio 9 d. bus paskutinė šių mokslo metų diena.

– Birželio 3, sekmadienį, įvyks Kanados lietuvių šeimos šventė Bronte parke.

Išvilijos lietuvių klierikų studijų fondui aukėjo: \$300 – Delhi KLK moterų draugijos skyrus; \$100 – O. Derliūnienė.

– Pakalnių šventovės atstatymui \$50 aukėjo I. Ross (savo mamos a.a. Janinos Grabošienės atminimui).

– A. a. Antaninos Januškievienės atminimui William Wecherkiwsky “Tėviškės žiburiams” aukėjo \$25.

– A. a. tėvų Petro ir Marijos Traškevičių atminimui duktė Irena Mackevičienė “Tėviškės žiburiams” aukėjo \$50.

– A. a. Janinos Grabošienės vienerių metų mirties prisiminimui duktė Irena Ross “Tėviškės žiburiams” aukėjo \$50.

– A. a. Viktorijos Lukoševičienės penkerių metų mirties atminimui dukra Saulė Remešat, “Tėviškės žiburiams” aukėjo \$50.

– A. a. Paulinos Šimkienės atminimui, užjausdami dukrą Ireną Vibrienę ir sūnų Romą su šeimomis, Irena ir Jim Meiklejohn “Tėviškės žiburiams” aukėjo \$30.

Lietuvos karininkai, atliekantys stažotę Kanados kariuomenės stovykloje Camp Borden, su Toronto šaulių bei jų rėmėjų grupe “Tėviškės žiburiai” spaudos vakare. Iš kairės sėdi: Vytautas Pečiulis, Gema Balytienė, Anelė Pajaujienė, Kazimieras Pajaujis, Stasė Zimnickienė, Antanas Zimnickas. Stovi (iš kairės): kpt. Laimonas Luninas, Kazimieras Balyta, Irena Pečiulienė, Valdas Žukauskas, prel. J. Staškevičius, mjr. Ovidijus Eitminavičius, vyr. ltn. Egidijus Timinskas, mjr. Egidijus Tamošaitis, Algirdas Mackonis ir mjr. Algirdas Norkus. Žemiau iš kairės: mjr. Egidijus Tamošaitis, kpt. Laimonas Luninas, mjr. Alvydas Lukšas, mjr. Algirdas Norkus su Toronto VI Pūtvio šaulių kuopos kapelionu prel. J. Staškevičiumi (viduryje)

Nuotr. B. Tarydo

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA

visus kviečia dalyvauti 60-me

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIME

birželio 14, ketvirtadienį, 7 valandą vakaro. Ekumeninės pamaldos Toronto Šv. Andriejaus latvių-estų šventovėje (Carlton-Jarvis gatvės sankryžoje).

Visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Rikiuotei į pamaldas rinktis 6.30 valandą vakaro prie šventovės. Gausiu dalyvavimu pagerbkime ištremtųjų ir Sibire žuvusiųjų atminimą.

Kanados baltiečių federacija
Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba

ŠALFASS^{gos}
50
mečio

JUBILIEJINĖS ŽAIDYNĖS

TORONTE – KANADOJE
2001 m. liepos 4-7 d.d.

PIRMININKAI:

Alvydas Saplys (organizacinio k-to) ir Rimas Miečius (žaidynių)

UŽSISAKYKITE DABAR

- ➔ Kambarius viešbutyje International Plaza
- ➔ Kambarius bendrabutyje Humber College
- ➔ Skelbimą programoje

- iki birželio 3 d. – \$119 nakčiai (Rezervuota “Lithuanian Sports Jubilee” vardu) Tel. 416-244-1711 arba 1-800-668-3656
- 5 naktims – po \$33 su pusryčiais El. paštas – rimmer1@sympatico.ca
- iki birželio 15 d. Tel. 416-234-5792 (darbo valandomis)

INFORMACIJA – 416-234-0878

Rengėjai – “Aušros” sporto klubas

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS

krašto valdyba kviečia jaunimą dalyvauti

VASARINIŲ ŠOKIUOSE

“Hawaiian Luau”

2001 m. birželio 2 d., 7 val.vak.

Toronto Lietuvių Namuose

Bus daug skanių patiekalų!

KLB TARYBOS RINKIMAI

XVIII-tosios krašto tarybos rinkimai visose apylinkėse

įvyks 2001 m. rugsėjo 30 d.

Sudaryta šios sudėties Vyriausioji rinkimų komisija:

Feliksas Mockus – pirmininkas,
Edis Kazakevičius, Dana Keršienė, Vytautas Taseckas,
Algis Valiūnas

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba

IEŠKOME darbuotojos pilnu laiką kavinėje. Skambinti tel. 416 866-6102 ir palikti žinutę.

Paremkite “Tėviškės žiburius” auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – “TŽ” leidėjai

MONTREALQUE

Ekumeninės pamaldos pirmiesiems trėmimams iš Baltijos kraštų paminėti įvyks birželio 10, sekmadienį, 2 val.p.p. Aušros Vartų šventovėje.

Genovaitė ir Leonas Balašiai, ilgai gyvenę Montrealyje, šiomis dienomis išsikelia į Otavą, arčiau savo vaikų. Gegužės 19 d. Aušros Vartų parapijos salėje įvyko jiems išleistuvės – atsisveikinimas. Susirinko arti šimtinės bičiulių. Trumponis kalbomis atsisveikino “Nepriklausomos Lietuvos” bendrovės pirmininkas Romas Otto, redaktorė Birutė Nagienė, Medžiotojų-zvejotojų vardu – Jonas Rimeikis ir “Rūtos” klubo – Juozas Stankaitis. Oficialiąją dalį vedė Aldona Vaičekauskienė. Išvažiuojantiems buvo įteiktas adresas su visų dalyvių parašais. Po to klebonas kun. Ričardas Birbilas palaimino vaišes.

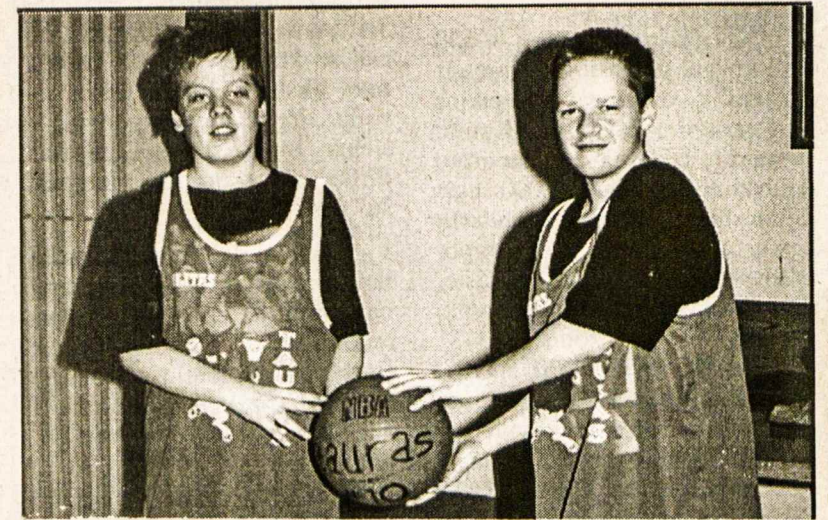
Baigus vakarienai J. Rimeikis su savo muzika pradėjo šokių, kurių pirmąją valsa gana guviai sušoko išvažiuojantieji Balašiai. Vėliau prie jų prisijungė ir daugiau šokių mėgėjų. Pabaigoje Balašiai ap-

lankė visus prie stalų sėdintčius svečius ir padėkojo už dalyvavimą šiame jaukiame pobūvyje.

Birutė Nagienė, “Nepriklausomos Lietuvos” redaktorė, gegužės pabaigoje išvyko į Lietuvą. Ji ruošiasi pastatyti a.a. Henriku Nagiui paminklą Vilniaus Antakalnio kapinėse.

Romas Staškevičius gegužės 13 d. dalyvavo “Alcatel” maratone Otavoje. Tai buvo 42 km bėgimas, kurį Romas įveikė (tik nesako kelintąs) ir gavo dalyvio medalį. Jis pasakojo, kaip šio maratono laimėtojas afrikietis juos aplenkė tokiu greičiu, lyg jis būtų bėgęs 100 m. Šiaip viskas gerai suorganizuota, net ir viešbučiai buvo atpiginti.

“The Gazette” gegužės 19 d. laidoje įdėjo ilgą Irwin Block straipsnį apie žydų vartojamas kalbas. Ir vienoje ištraukoje sakoma, kad “Hassidic” bendruomenė nedalyvauja pasaulietiškoje kultūroje, ir nepanašu, jog Montrealis grįš į garbės dienas, kada jis buvo laikomas tarsi Šiaurės Amerikos Vilniumi – turtingu literatūros tradicijomis Lietuvos miestu. B.S.

Montrealio sporto klubas “Taurus” atšventė savo 50 metų sukaktį. Nuotraukoje PAULUS MICKUS (kairėje) perduoda krepšinio kamuolį ARTŪRIUI MISUI, atvykusiam iš Lietuvos

Ntr. A. J. Mickaus

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Kapinių lankymo diena

Pavasarinis kapinių lankymas įvyko sekmadienį, gegužės 27. Pasitaikė lietinga diena. Bet daugybė lankytojų suplaukė iš Toronto, Mississaugos, Hamiltono, Delhi, St. Catharines, Vasagos ir kitų vietovių. Mat daugelis tautiečių turi palaidoję savo artimuosius Šv. Jono kapinėse Anapilyje, Mississaugoje. Kapinėse buvo šventinami nauji paminklai. Ta proga Lietuvos kankinių parapijos skyrus didžiojoje Anapilio salėje suruošė kapinių lankymo pietus. Buvo galima pietauti ir alučių bei vynu atsigaiivinti išsą dieną, kartu ir pabendrauti. Anapilio moterų būrelis parodų salėje surengė labai įdomią dail. Laimos Marijos Janulienės tekstilės meno

parodą, turėjusią gerą pasisekimą. Esant lietingam orui, pamaldos 3 v.p.p. buvo laikomos ne kapinių koplyčioje, bet Lietuvos kankinių šventovėje, kuri pilna prisipildė maldininkų. Mišias koncelebravo prel. J. Staškevičius, kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Liauba, OFM, kun. J. Žukauskas, OFM, kun. E. Jurgutis, OFM, ir kun. K. Kaknevičius. Pastarasis pasakė pamokslą. Giedėjo Anapilio parapijos choras, vadovaujamas muz. J. Govėdo ir Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės. Galėjo visi pasidžiaugti gražia religine bei tautine tradicija.

A.

“Tėviškės žiburiuose” gegužės 27 d. lankėsi žurnalo “Sportas” redaktorius Aleksandras Krukauskas ir sporto žurnalas ELTA redaktorius Gintas Nenartavičius, lydimi torontiečio Andriaus Šileikos, domėjosi laikraščio leidimu, linkėdami geriausios sėkmės Toronte, mažoje Lietuvoje Šiaurės Amerikoje.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
- IRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
- STATOME: verandas, tvoras
- DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

Marius E. Rusinas, CLU CFP

(Certified Financial Planner)

RESP, RRIF, LIF

ANNUITY, RRSP

Patarnauju visose pensijų srityse

Net Worth Financial Planning Inc.

1576 Bloor Street West

Toronto M6P 1A4

(priešais Lietuvių Namus)

416 588-2808